

బ్రాహ్మణేతర మహాజనసభ.

(౧)
నామ వేర్వేరుగాను నాలుక తాలూకా
సమావేశ మగుట.

గాయపాదర్ పిట్టి - త్యాగరాజు శ్రేష్ఠి, బి. ఏ. గారి
స్వాగతము వ్రాసెను:-

మహా మహాశయ! భాత్య పరిపూర్ణ! మహాజన
సభ! ప్రియమైన మిత్రము! యాదవరాజున, మన మీదినమున
సమావేశమయినామో, ముట్టి దక్షిణ హిందూదేశ యాదవు
చ్చిసరాజ్య (సాతీండ్ల నా లిబ్బో ఫెర్రేమెంట్) తిరువున,
ఈ రాజధాని బ్రాహ్మణేతర మహాజనసభను నిర్వహించునకు
మికందము స్వాగతి మొనరుచున్నాడను. బ్రాహ్మణే
తరుల "హెచ్చరిక" (హ్యూమిలెంట్) ప్రకటించి, యిప్పటి
కొక సంవత్సరమునది; బ్రాహ్మణేతర మహాజనసభను ప్రము
ఖము, ఒక కేంద్రస్థానముగా, యొకరియొద్దము లొక
రికి దెలుపించి, ముందుచేయవలసిన పనినివేయవలయు, కొన్ని
విధముల నిబంధనములం జేసికొని, ముఖ్యమంత్రితో, అతితయిం
చిన బలముతో కాగ్రహారముం బూనుట కనుచునని తెలపి
యీ మహాజనసభ నేర్పడుట చేసినారము.

దక్షిణ హిందూదేశ ప్రజాసంఘముయొక్క పుట్టుకను
గుఱించియు, అభివృద్ధిని గుఱించియు, ఈ సంఘమున కను
బంధము యొప్పిన, దక్షిణ హిందూదేశ యాదవుచ్చిసరా
జ్యం గూర్చియు, నేను మీకు స్వాగతమును చెప్పి జేయుట
నిన ప్రసంగమునకు మహాజనసభ, నొక్కంత ముచ్చటింపఁ
బూనుట, ఎంతమాత్రము, ఆప్రస్తుతిము కాదు. బ్రాహ్మణేతర
మహాజన సంఘముయొక్క యొక్కటలగూర్చి పత్రికలు,
దొరతనమువారు, వారి యుద్వేగులు ఎంతమాత్రము కనిపె
టుటలేదను భావన, కడచిన చాలసంవత్సరములనుండి బలపడు
చుండెను. దొరతనమువారు, బ్రాహ్మణేతరులయెడ నేమా
త్రము పక్షముచూపినను, నాయొందన పత్రికలు, దొరతనమువారి
నాక్షేపింప మొదలుపెట్టెను; ఈ యాక్షేపములను ఈ భావన
మఱింత పుకారెను. శ్రీబాబ్బిలి మహారాజుగారు మొట్ట
మొదట చెప్పి పురపాలన కార్యనిర్వాహక సభ్యులుగ నియ
మింపఁ బడినపుడును, తదుపరి శ్రీ బాబ్బిలి రాజుగారు చెప్పి పురి
కాసననిర్వాహక సభాసభ్యులుగఁ జేర్చినఁ బడినపుడును
"హిందూ" పత్రిక వారి నేరీధముగ, హేయమగురీతిని,
ఆక్షేపించినో, నిరూపణ చేయుచుకొనియే యుండును. ఇట్టి
నిరర్థక భావములనుచూచి, నిక్కమయిన ప్రతిబ్రాహ్మణే
తరుడు, మిక్కిలి కిక్కిరిపడెను; ఇట్టి యసంగత ప్రసంగాల
కంతము మొదలగునవిని బాధించెను; ఈ విషయము నీరసించి
నేయుట యావశ్యము నా రాజును సుప్రసిద్ధులనుండి వివరము
ను, మొదలగునవియు ముఖ్యముగా నొకరియొద్ద చూడవలయు
లూకొందుట కియి, బ్రాహ్మణేతర ప్రముఖులు,
1916-వ సం॥ నవంబరు నెలలో, ఒకసభ జేసి, "దక్షిణ
హిందూదేశ ప్రజాసంఘము" అనుపేర, లక్షరూపాయల మూ
లధనముతో, నొక బ్రాహ్మణేతర మహాజనసభమును నెల
కొల్పుటను, ఈ భావముతో, ఆంధ్రభాష, కేరళభాష, పత్రి
కలను బ్రకటింపి, బ్రాహ్మణేతర యువకులగుండు వెల్లడి
చేయవలయునని, వారి హక్కులం దెలుపుచుండుటకు, త్రి
రాష్ట్రానికి నేను ముచ్చటపడినట్లు, ఒక యాదవుచ్చిసరాజ్య
తరుల "హెచ్చరిక" ప్రకటించింది. బ్రాహ్మణేతరుల స్థితి
గతులగుండు ముందునుచున్నట్లును, వారు అభివృద్ధి
గాంచు మార్గములను చూడవలయునని బోధించుచున్నది; ఆటంక
వాటలను నేరీధించుట యావశ్యమయ్యెను; 1917 సం॥ జనవరి
నెల 29 వ తేది, "దక్షిణ హిందూదేశ ప్రజాసంఘము" వార
తనమువారి లేఖ్యురూపము చేయబడినది.

ఒక ముద్రాగారమున కొంటియి; ఈ సంఘమున కం
గమున "జెస్టిఫై" పత్రికయొక్క ప్రభువును, ఒక బ్రహ్మనెల
26 వ తేదిని కనుగొని, కొన్ని సుసముల కనువాత "ద్రవి
డక్ష" అనుపేర, ఒక అవ దేశకపత్రిక ప్రారంభించెను. దీని
కొన్ని వార్తలను జేర్చి "ఆంధ్ర ప్రదేశ్" పత్రికయొద్దను. ఈ
విభముగ, పది రూపాయల కాలముతో, మాండు వెనికపత్రికలు
లొకయొక్క ప్రభుత్వ ప్రారంభించెను. ఈ పత్రికలు ప్రారంభిం
పఁబడిన కొలది కాలములో, ఏమి చేయవలయునని, ఎంతవఱకు
జేయవలసిన కార్యమును నెరవేర్చు చున్నదియు, దీర్ఘాని

చున్నానొక క్షణముగాని, నేను కాను. దక్షిణ హిందూదేశ
యాదవుచ్చిసరాజ్య 1916 వ సంవత్సరము డిసెంబరు నెలలో
నెలకొల్పబడినను, 1917 వ సం॥ నవంబరు నెల నుండియే
పని యాగంబించిన యిది; ఇత్యది పుట్టి నాల్గు మాసములే
యొనను, కొనుంబుత్తూరులోను, విక్కివోలులోను, పులివెం
లలోను బ్రాహ్మణేతర యువకులను నిర్వహించబడిన; దేశ
వాదాగూ, తిరువల్వేలిలోను, సామనామక (గూవ్) బ్రాహ్మ
ణేతర మహాజనసభను నిర్వహించబడిన; ఈ త్తరసర్కారులం
గల యాగ్రహారమున కీ కేంద్రంబు బ్రాహ్మణేతర మహాజను
లెజవాడలోను, మధుర, రామనాథపురము, తిరువల్వేలియందల
బ్రాహ్మణేతర మహాజనులు తిరువల్వేలిలోను, సభలుజేసి; పిన్
ట ముందు వాదనలయినను సరిగ కాకమునుపే, నేలములో
ఒక బ్రాహ్మణేతర మహాజనసభ జరిగినది. ఈ మహాజనసభలు,
బ్రాహ్మణేతర మహాజనులను నడువ బూనిన యభివృద్ధి మార్గమును,
మొత్తాశ్చర్యము చూపుచు; ఈ మార్గమున బ్రాహ్మణేతర మహాజను
లు తలపడవలసిన మంతరాములు లంతములయు యున్నవి.
కాని, వారు ముందు ముందును సాగిపోవుటయం దీ ముఖ్య
మును, బలవత్తరమగుచున్నదిగాని, బలహీనమగుచుండుట
లేదని యొప్పుకొని తీరవలయును; ఈ యుద్వేగుముం గూర్చి
మన బ్రాహ్మణముత్రులు, వారి నేపుట "విక్కింపు" బ్రాహ్మ
ణేతరులు నేయు మృసానిదాగోపములకు, దూషణములకు,
అపవాదములకు, కందనములు!! మన పరమమిత్రులగు కేశవ
పిళ్ళెగారికి ముఖ్యముగ కందనము లర్పింపవలయును! ఈయన
ఆరంభమందు, మనయెడ బహిరంగముగ, బలవత్తరమయిన
యాదవముంబాపును, బ్రాహ్మణేతర మహాజనులను దినదిన ప్రసక్త
మానయి, జనసమైక్యముం బడయుచున్న జాడం గనిపెట్టినకొ
లది దీరతరముగ వారి నాక్షేపింప మొదలుపెట్టి, తద్విష
యక సుగ్రహమున సాధనములను ప్రయోగించెను!! దక్షిణ
హిందూదేశ ప్రజాసంఘము, స్వల్పపరిమాణముగల తనజీవిత
కాలములో, అందఱు మృదయములయందును, నిమగ్నజిహ్వ
మొకటి పుట్టింపఁబడెడల గల్గినదని భావింప, మనకందఱకు
సంతస మగుచున్న యిది.

మన బ్రాహ్మణముత్రులు, ది. బి. కేశవపిళ్ళెగారి యాజ
మాన్యముక్రింద వారితో నే ప్రస్తుతపట్టిన బ్రాహ్మణేతరులను
పరపతి తీరుటకయి ప్రయత్నించిన మార్గముగనుండును. మనము
ప్రతిభూతములను! అభివృద్ధిని కష్టము వారము! ఈ విష
యము, వీరిట్లుంటుంటే, అగ్ర మేమికలవో తెలియవచ్చును.
మన యాశయమున, మన "హెచ్చరిక" లో వివరింపబడి
యున్నది. మన మతము నిరూపించుట కాదు; అయ్యది
యెంత విస్తృతముగ కుండవలయునో యంత విస్తృతముగను
న్నది. మన "హెచ్చరిక" అందరు చూడవచ్చును;
అయ్యది మిక్కిలి సులభ గ్రాహ్యము యున్నది. దేశపాల
నమున దీరతరము లగు మార్పులు గలిగించుట మంచిది కాదని
యు, బ్రాహ్మణేతర మహాజనుల స్వల్పసంఖ్యాక ప్రజా
ముఖపాలన (ఆదినాస్) చేతులంబెట్టుట యుచితము కా
దనియు, బ్రాహ్మణేతర మహాజనుల సాంగత్యము జేయుట యుక్తము
కాదనియు, వట్టి దుష్ప్రభువులను మన మధుగ సాహసించఁబా
లని స్వాతంత్ర్యములను, అధికారులను బలవంతముగ నూడఁది
నికొనవలయు. ఈ స్వాతంత్ర్యాధికారులం బొంది గల్గిన
యొగమున జేసికొనుటకు నేరీధ మంతమాత్రము పక్షము కా లేదని
తెలిసికొనినను, దొరతనమువారి ప్రభుత్వములను నూత
గొనట కనుండునను కాదనియు, మన నాక్షేపించిన మాట
సత్యము. రాజకీయ జీవితమున, ఆదంబలముగ, నిజమయిన
యభివృద్ధిని కాంక్షించుచున్నామనియు, ఈ దొరక ప్రసక్తి
కుండ భూతిక కృతకములం బాలించుకొనుట కనుచు స్వా
తంత్ర్యము, స్థానిక ప్రతిష్ఠాపకములకు (అంకల్ బోర్డు)లకు
పాఠశాల సంఘములకు ఒకరికొకడవలయుననియు, శాసన
నిర్మాణసభలు ప్రత్యక్ష (డైరెక్టు) సాంఘిక (కమ్యూన్) ప్రాతి
నిధ్య భావములను ప్రముఖములను, నిక్కమయిన బ్రాహ్మణ
సభ్యులతో అలరారుచుండవలయుననియు, ప్రజలు బాధ్యత
తోగూడుకొనిన బాధ్యులకాలన విద్య నభ్యసించుటకయి
బాధ్యులకాలనోద్ధ్యోగ భావములను ప్రజాప్రతినిధుల పాల
నమునకుం బూర్ణముగ చేయి పెట్టవలయుననియు, కృషి, పారి
శ్రామిక, నిష్కర్షణీయ ప్రాంతాధికార సౌకర్యము లయర్జుం
డవలయుననియు, ఆంగ్ల హిందీ బడు పాఠశాలను విద్య పరి
శ్రమలను వాణిజ్యమును పశుపక్షి భోదింపవలయుననియుండ
వలయు ననియు మనము మిక్కిలి విస్తృతముగ జెప్పుచున్నా
రము. మన మీ విషయములన్నిటిని, మన వార్తాపత్రికల
లో బ్రకటింపవచ్చును మన బ్రాహ్మణముత్రులు, మన మ

భివృద్ధికి భంగముగ గలిగించుచున్నార మని నిందించుచున్న
వారు. మనము ప్రతికారము నేర్పవలయును! దేశభివృద్ధి
సూక్ష్మములను! కారణమేమి? స్వరాజ్యము నేడేమునకుట క
లదనుచుండుటయే కారణము! స్వరాజ్యము నేడేమునకుండ
నదెప్పుక ప్రమాదము కలుగును. మనము వట్టి గొంతెరుకొకట
కొరవారము కాము; మన మనుష్టావధులము; ఆంగ్ల హిందీ
స్వాతంత్ర్యములం జక్కగ వినియోగించుటకయి, మన కి
సామర్థ్యములకు దగిన యధికారము లొసంగుచునని, స్వా
తంత్ర్యముగ, నిర్వహించుకొనవలయునను కోరికలు, అతలు
మనకుంబు. మనము రామబాణములము గాము (అనగా
సర్వాంధములం జనువుటమాత్రము తోడనే తృప్తిజెం
టచే, ప్రాంతములం గొట్టివేయు చిన్మట పురుగులకుటివాక్షు
కామును) : శుష్కవాదులము గాము; ప్రజలకు భిక్షవాద
మును బోధించి వారి మృదయములను కలచివేయు వారము
గాము; ముఖ్యముగ బడుమవారి మృదయములకు
భిక్షవారము నెక్కింతుమేని, వారు మనమాట పలుకుట
లోకంబుట, దుష్టమగును. ప్రజల మృదయములకు, వట్టి
యడియాసలను, మృత్యువులను ఎక్కించుట మనవికా
దు. విద్యాగంధము గలవారు సయితము గ్రహింపఁబడ
సంగనముగల బ్రహ్మాండములకు మహాజాతీలం దయ్య
యింది, వానిలో సంతకములం జేయించుట మన పనికాదు;
పదిలక్షల ప్రజలు తక్షణ స్వరాజ్యము గాంక్షించి యున్నా
రని దొరతనమువారిని, ఇండియా ట్రేటు పెక్కిరిగిరిగి
టకయి, పదిలక్షల సంతకములు పదిలక్షల ప్రజలచే బ్రత్యేక
ప్రత్యేకముగ జేయఁబడినవి నమ్మించుట మనపనికాదు. మన
ములో కానుభవము కలవారము; మనకన్ని సంఘములవారి
తో బాంతుకలదు; వారి మనోభీష్టములు మన మెఱుంగు
ము; వారి మనోగతములు మన మెఱుంగుము; కారణమేమి?
మనకును వారికిని భేదములేదు; వారేమనము; మనమేవారు.
మనకి దేశమందు ప్రతినివేతము (ప్రేక్) కలదు; తీవ్రతరాందోళ
నము మనకును, మన సంతతి వారికిని కీడు కలిగించునని మన
మెఱుంగుము. ఎందు వలన? విద్యా సంపదయందు మన
దేశము కంటె నధికమయి యున్న విశోపాఖండమున దీరతర
ములగు మార్పులు కలిగిన తోడనే యెట్టి ప్రమాదములు పుట్టు
చున్నవియో కన్నులారం జూచుచున్నారము. నే నింతకన్న
అదముగ జెప్పవలసినది లేదు; మనమెట్టి భగ్యముగ్ధమున
కయినను సంసిద్ధులయి యున్నారము! నిక్కము; ఈ దార
బుద్ధులు దారబుద్ధులతో బోరాడు నపుడు ప్రయోగింపఁబడు
పరిశుద వాదాయుధములు, ప్రయోగింపఁ బడిన జాలును.

గడచిన కొన్ని నెలలనుండి, స్వరాజ్యవాదులతో భోరా
దుచున్నారము. ఆంగ్ల భాష, అవభాష, తెలుగు భాష
బ్రాహ్మణులచే బ్రకటింపఁబడుచున్న పత్రిక లన్నిటిలనుండి
మనము దండెత్తి పోరాడుచున్నామని; మనకు దురుదేశము
లు కలవని పత్రికలలో వ్రాయుచు, వ్యాస పీఠముల మీద
బ్రసంగించుచు, నిష్టాగోష్ఠులయందు సయితము ప్రతిక్షిప్త
ములను నిందించుచున్న వారు. మనలొకరికే జేయుచున్న పనికి
ఇంకజేయున్న పనికి, దొరతనమువారు మనకు జీతపత్రిక
లొసంగుచున్నట్లు ప్రతినివేతములకు ముచ్చువారు. మనము,
ఆకాశంక మొదల ముఖ్య గాథలను! తిరునా వసులం
గాంక్షించుచున్న వారము! మనకు దొరతనము వాడే
మొనగఁ బడుచున్నట్లుగోపించి పని ద్రవ్యసహాయ మెట్టిది
యని, చచ్చి పురి కాసన నిర్మాణసభలో వేయబడిన ప్రశ్నలు
మీ కంటెగయే యుండును. ఈ మాటవార భారమున మనము
సమసిపోక, సజీవుల మయియే యున్నామని, నుడువుట
ఈ పంద మగుచున్నది. కాని యొక మనవి!
మన మిప్పటికే బాతుకొనివారము. ఇంకముం దొక్కింత
ప్రయోజకరమగు పనినే గుట మన భర్తృయము యున్నది.
మాంటేగు గారు దయ చేయుట, విజయము చేయుట అయి
పోయింది; వారి రాకవలన గలగు ప్రయోజనము తెల్లం
నను ఉండనిండు; ఇంక ముందు మన బ్రాహ్మణ మిత్రులు,
మనలో మనయే బరస్పర విరోధము గలిగింపఁ బట్టు పట్టుట
వలన భాషము లేదు; ఇట్లు నేయుట వలన, నేమి కలసినచు
నని, వారుతలంచుచున్న వాడో, నేనుగోపించాలను. బ్రాహ్మ
ణేతరులనుగు మన కందఱము, మహామనకులం విరోధము
లం బొలగించుకొని, పగస్పర సౌహార్ద భావముతో, విక
మత్యముతో, మన యభివృద్ధి గూర్చి శాటు పడట
శ్రేయస్కరమని, నేను మిక్కిలి యభివృద్ధియే యున్నా
డను. విద్యయందు మనము బ్రాహ్మణులకంటె వెనుకబడి
యున్నారము. వారి జనసంఖ్యను మన జనసంఖ్యను తీసికొని

పోయి చూచుకొనవో, మనలో, విద్య చాలా అవసరమున్నది. తెలియజేయుచు నాయుభిప్రాయము. వ్యవసాయమును మనము లోకములలోని లోడిచేయువారిలో చోటుకొనినపుడు వెనుక బడియున్నారము; పారిశ్రామిక లోకమునకుఁబోయి చూచినను, వానిజ్ఞానోకమునకుఁబోయి చూచినను మన గతి యట్లేయున్నట్లు లోచనగలదు. ప్రకృతి కాస్త్రజ్ఞానమును, కళా విజ్ఞానమును కూడ మనమావిధముగ నేకొఱచుకొనియున్నారము. నాకానిర్వాణమును మఱచియోసోయి నారము. స్థానిక ప్రతిష్ఠాపనములను, రాజకీయోన్మాదములను, మనమధోగతిం గాంచియున్నారము. మన బ్రాహ్మణ మిత్రులు వ్యాయవాసులగున, ఉద్యోగులుగను, మనమీఁదఁ బోయియున్న యధికార మమితము యున్నది. ఈ విషయములకు మనదృష్టిని ప్రసరించి పర్యాయించిపరలసి యున్నది.

ఈ రాజధానిలోఁగల బ్రాహ్మణేతర మహాజనసంఘము యొక్క యోగజ్ఞేయములను తెలిపించుటకుఁ జేయు ప్రయత్నములగున్న యనేకమార్గములను నేను సూచించియున్నాఁ డను. ఈసారి మొదలగు నీయంద్రము తేమాభివృద్ధి కనుకూ తించు నాలోచనలుచెప్పి మాకుఁబోద్దేశకలసినదని మిమ్ముఁ డ్రాగించుచున్నాఁడు. మనయుద్వేగమునందాదరము లేనివారిఁ దెలియజేయు చల్లఁగఁజెప్ప ఆలోచనములు మనకవసరము లేదు. మిగిలినవర్గములను, బ్రాహ్మణమును, సహాయసంపదను ఈయవర్గమును నిమిత్త ముచేయించెదరుగాక యని ప్రార్థించుచున్నాఁడు. మనమీఁదికి దాడివెడలినదందు బలవత్తగుమునున్నది. మనవైద్యము మనవైద్యమొగింపఁ గల యుద్ధపాదు మితిమీరియున్నది. ఈయుద్ధమున విజయము గాంచకలమున్న మనమునజలకే నాక, వైద్యకారిఁ డుడ బ్రాహ్మణేతర మహాజనసంఘ యోగజ్ఞేయములతో సంబంధించినవిద్య నొసగుచు దవ్వినపుడు మనమునకుఁ బ్రయత్నింపవలయునన్న మనకు యుద్ధపాదు గావలయును. మిగిలిన ప్రత్యక్ష సహాయసంపదను మాకొసఁగెదరేని, మన బ్రాహ్మణేతర మహాజన సంఘములో జననమొంద నోరుకొనిన ప్రతిబాంధవును ప్రతిబాలికయుఁబడువుకొనినవారయ్యుండె మునిగినను ఆవిరకాలమున రాగలను; అప్పుడు ప్రతిపంకకాపుడు నవభూమికిఁ దాను నేర్చుకొనవలసివచ్చును; అప్పుడు ప్రకృతి కాస్త్రబోధిత పద్ధతులతోడను, నవీనవ్యవహారాదక తోలులతోడను, గృహవిద్యవ్యవహారమున ప్రకారించగలము. అప్పుడు, ఈవర్గమునఁజేదగునైన వానలు గురియుఁ బుంజునీని, యాచిని పాలము ఇప్పటికంటెఁ జదియించెల పుట పండించగలరు; అప్పుడతఁడును నతని కుటుంబము వారును గదుపుండి భోజనము నేయగలరు; అప్పుడతని గౌరవము అతి క్రియింపగలరు; అంతయు కాక, అప్పుడతఁడు మన దేశమును, దివదేశముల కెగురుచును పోవుచున్న సమస్తవర్గములను సంపూర్ణముగఁ బండింపగలరు; అప్పుడు, దేశమునఁగల పుత్రములు ముందుకు రాగలవు. అప్పుడు మనకుఁగల సృజకశక్తులును భరియించి మనకర్మాగారములయందు, మనకే కర్మింబడిన యంత్రములనే యుపయోగించుకొనగలము. అప్పుడు విదేశములకు మనకేత్రపరలల వెనుకబడి చేయుటకై మోడలను మనమేకట్టుకొనవచ్చును; అప్పుడు మనయువదాసులను రైలుబండ్లకు సృజకేత్రఁ గూడినాంధ్రదేశ మనదేశములో జనమేకయను చేయుచుకొనవచ్చును; అప్పుడుకర్మలను బుద్ధి రూపముగా నెత్తవచ్చును; అప్పుడు మనము వ్యాయవాదుల భారినండి వినుప్రపంచమును. అప్పుడు తరతరములండి మనసంఘములకు బంధించియున్న బ్రాహ్మణమత్యంభలము లన్నింటినినై, వారు మృగలనియు ముట్టరాని వారనియు భావించు వర్ణాశ్రమభర్తము సంతము కొందింపఁ గలము. అప్పుడు పరస్పరసోదరభావము వెలకొని సమస్తవర్గములవారు, సమస్తవర్గములవారు అన్నదమ్ముల నిధమునఁ గాలతేపము నేయఁ గలరు; అప్పుడు హైందవజాతియమేర్పడును. హైందవజాతి యు మేర్పడి, మన మీ గుణ పాతము లన్నియు సుక్రముగా మేర్పడినవతోడనే సార్థక మగు స్వరాజ్యము సిద్ధింపగలదు; మాప్రదర్శకు లగుచున్న బ్రిటిష్ పాలకులు, రాజకేంద్రములు వందనీయు లగుచున్నారు.

స్వరాజ్యవాదకూటములో జేయున్న మన బ్రాహ్మణేతర బోధకులయొద్దఁ గనికరమును, భంతాపమును మనకుఁ గలదే. భాని నేటికొకటి వైద్యవ్యభిజ్ఞుల తల్లి; వారు మన జాత్రులు; మనవంశమువారికి, వారిపై దాట్లుగలవు. ఈ పింగళి భాగి వ్యవహారములో ఉదయించి, తరువాతకొక, నెరవారకొక, నెరవారకొక ముగియవలెను. అప్పుడు కర్మములు మన కుండునోమములున్నాము. బ్రాహ్మణములను, మనకర్మ

వైద్యవ్యభిజ్ఞులను. మనము వారిలో బోరాడవలసినదొక పుడు సత్యమునిమిత్తము, వ్యాయమునిమిత్తము మనము పోరాడుచున్నారము. వారు మనకుఁగానించిన కీసులఁ దెలిసికొని పశ్చాత్తప్తనతోడన సాహసభావము వెల్లివిరియ కరస్పృశ మర్యాద నెఱప సంసిద్ధులమై యున్నారము. మనయుద్వేగము నకు అనూయకు సంబంధములేదు; మన యుద్వేగము ప్రేమా మూలమైయున్నది; తల్మేపు, విశాలమును, పురాతనమును నగు మనమాతృదేశమునకుల సమస్త ప్రభాసంఘము లొక్కటి యేయును భావనమీఁద, ఆధారపడియున్నది. ఇప్పుడతిభయం కరముగ కేగుచున్న యీ విరోధాభింద మహాభందము, మన బ్రిటిషువారికిని వారిమిత్రులందలికిని విజయప్రదముగా నీ ప్రకారమునఁ బరిణమించునగాక యని సర్వకై నును నప్పరమాత్మునకుఁ బ్రార్థనా పూర్వకముగఁ జెప్పి పూవు లర్పించుచున్నాఁడను.

అధ్యక్షుకోపన్యాసము.

శ్రీ రాజాసాహెబ్ బహదర్, పంచహారీ, మన్ సబ్ దార్ లకు శ్రీవేంకటగిరి రాజాగారి అధ్యక్షుకోపన్యాస సంకరాము:—

బ్రాహ్మప్రతినిధులారా! కుదతీయబులారా! ఆర్యులారా!

మీ రెల్లము మన త్యాగ రాజ్యశ్రేష్ఠి గారు చెప్పినదిని యుంటిరగా! ఈ సమావేశము చెప్పి పురి రాజధాని బ్రాహ్మణేతర మహాజనసంఘముకై ప్రథమ సమావేశము. ఇదియే బ్రాహ్మణేతరద్యయముయొక్క ప్రథమ సంవత్సరీత్యరము నుండి దక్షిణ హిందూదేశ ప్రభాసంఘము తరపున త్యాగ రాజ్యశ్రేష్ఠి గారు బ్రాహ్మణేతర హెచ్చరికను దాడివెడలించి అప్పుడే ఒకసంవత్సరము పూర్తికావలయునను నాకు నిన్ను జెప్పబడినదేయున్నది. గాని, నే దాదక్షిణహిందూదేశ ప్రభాసంఘమువారు ఒకసంవత్సర పర్యంతము చేసిన కార్యవిశేషము మనముచుట చేచియున్నది. ఆహ్వానసంఘ ప్రతినిధిగాద గత సంవత్సరము జరిగిన కార్యవిశేషములయందు నిస్పృహ చెప్పి యుండిరి. దానిమీఁద దక్షిణ హిందూదేశములో బ్రాహ్మణేతరల సమాఖ్యవారు చేసిన ఉత్సాహమైన పనులు ఎంతెంత త్వమైనవో, ఎంత భావిఫలదాయకముతో మిగిలె తెలియగలవు. ప్రస్తుతము బ్రాహ్మణేతరసంఘముయొక్క యక్కటలు నిరాధారములని యుచున్నచెప్పుగలరు! సభలలో నేమి పత్రికలలో నేమి ఈ రాజధానిలోని బ్రాహ్మణేతరమున తమతాత్పర్యముల తెలియఁ జేసియున్నాడు. మనయుద్వేగము ముఖ్యముగా స్వాభిరక్షక మైనది. మనసంఘముయొక్క యనవరములను సరిమాను కొనుటయే మనయుద్వేగము. మనయుద్వేగములో శత్రుమారక మేకోకముగ నున్నది. ఒకచే అప్పటప్పట ఎరువకొనవలసి వచ్చిన రాజకీయ వ్యవహారములలోను రణనితిలోను అందఱికిని గోచరమయిన ఫక్కి ననుసరించియే. కొన్ని సమయములందు ముందుగా ఎరువకొనుటయే వ్యవహారముయొక్క సహృద్యతయైనవచ్చును. దక్షిణహిందూదేశ ప్రభాసంఘమున, వారిజ్ఞానలనందలి దక్షిణహిందూదేశ యావృత్తిక సమాఖ్యము త్పక్షి కడుంగును స్వల్పరహస్యములోనే యీ రాజధానిలోని బ్రాహ్మణేతరకుటుంబముల క నేకములజ్ఞానజాతులులు, బ్రాహ్మణేతరములను, తమహక్కులను తెలిసికొని హృదయమున నిల్పి కొనునట్లు చేసినది. వారి యత్సాహకార్యము కాఁబోవు కాలమునందుఁగూడ ఈ రాజధానియందు విరివియైన బ్రాహ్మణేతర మహాసంఘమునందు ప్రతియవారికి తనసాంఘిక, రాజకీయ హక్కులను గుఱించి మాప్రదర్శకులగునట్లు ఎప్పటికిని కొనసాగింపవలసినది. బ్రాహ్మణపాలననండి మనము విముక్తల మగుటకు ముఖ్యకారణము అంగీకృతప్రజలయొక్క నాగరకతావరోహణములే మనమొప్పుచును వర్ణాశ్రమముయొక్క బోనులో మన తలలు యార్చకుండుముగాక! బ్రాహ్మణ నీతులను చెవి పెట్టినవారు అనుభవించవలసిన నరకబాధలకు ఇక భయపడు వారెవరులేరు. భయమెందునకు, నరకాగ్నిని ఆర్పిచేయు బలయంత్రమును కనిపెట్టితిమి గదా! ఈ శ్రేయస్సునకు అంగీకృత దొరతనమునకు ఎన్నడును కృతజ్ఞులము; కాని మన దురదృష్టవశమున! కొత్తమాములు కలిగినది. మనదే గలిగినది కాకపోయినను మనసంఘాభివృద్ధికి విశేషముగా హానికరము లగుచున్నది. అంగీకృత దొరతనమువారు మనకు క్రమేపి స్వాతంత్ర్యము యొక్కదొంగిలెట్టుల మన కిచ్చుచున్నా స్వాతంత్ర్యము, పాశ్చాత్యములను బ్రాహ్మణముల నిండివేయుటలేదని; మనవారిలో విద్యార్థిగలవారు లేకపోవుటలేదు, పూర్తిగా విద్యనాగర్హితముకాదుట లేదు; పోవుచున్నది క్రిందఁబేర్చినది. రాజకీయవిద్యగలవారు స్వాతంత్ర్యమునకు హానికరములగుట నీకుఁబేర్చినది. మనకుఁ బండిపండి పండిత పండితులందలి ఈ

ములో ఒకేతరగతివారియందు ఉద్యోగము లెన్నుకొనబడిన ఆరగతివారు ఎక్కడలేని బలమును పలుకుచున్నారము గలవా రగుదురు.

బ్రాహ్మణేతరలే నిజముగా ప్రతినిధుల నున్నారనుటకు స్వతంత్రములైన అట్టి ప్రాతినిధ్యమునందు సరియైన హక్కు వారికుండని యెడల దేశమందలి రాజకీయ స్వాతంత్ర్యముంతయు సంస్కారమునకై అంగీకరము చేయు వారిలో అమితవాదుల పాలఁబడును. ప్రస్తుతస్థితినుండి మన మెప్పుడు నేర్చుచున్న పద్ధతులయందు మాయన దినములు లెక్కచెట్టుచున్నవీరికి, బ్రిటిషు దొరతనమువారికిగల్గు ఆయా సములను, ప్రస్తుతమాంగీకరము చేయవలె రాజకీయసంస్కారమును నేయఁగదంగుటయు, అట్టివారికి దేశమందు అంగీకృత పాలనానిరోధక అభిప్రాయములను వెడఁజెల్లుటకుఁ బ్రోత్సాహ జనకమగును. అట్టివారికి బ్రిటిషుదొరతనమువారు ప్రయత్నము సల్పలేని, దేశమందు అంగీకర విషయమై దమబుద్ధిని బట్టియుఁ దమయవధమునుబట్టియుఁ దగినపనిచేయక యున్న యెడలఁ దమవైరుధ్యమున ముక్తికకు వారేమనవలెను" అని లార్డు బలింగ్టను గారు నడిపిరి. రాజ్యాంగ సంస్కారమునకై యూహాపోహలు సజ్జయు క్రితము సాంఘిక ప్రాతినిధ్యము చేకరింపగలమును సరియైన పద్ధతిగాదని యనుమానపడితలు గావచ్చును. జీనులాక్వియ యాపి జను (Jean Jaques Roussseau) చెప్పినదే! "గృహనిర్వాణమునకు ముందు కిర్లితా నుకట్టుట" గృహముయొక్క బడవును ఆస్థలము మోయుగలవా లేక యని పరీక్షచేయును. అన్నియుననే తెలియగల చట్టనిర్మాతకై రైతులనుపాఠశాలలోఁ బెట్టుములు మందిరియారేక శిక్షణమున అలోచించుకొని అచట్టముపయోగించు వారి యట్టిచట్టములను గుఱిగా భరింప కైగిగియుండునో లేదో యని యాలోచించును. కాబట్టి రాజ్యాంగ సంస్కార యుక్తికము ఇప్పుడు తమ యభిప్రాయ కోధనకు గడంగుట మనకవసరములేదు. ఇప్పుడు మనకున్న నిరుపమానమైన దేశస్థితులనుబట్టి మనకు తగు సంస్కార పద్ధతులనుపపాదించుటకై తగు సంస్కర్తలు కావలసియున్నాడు. రాజ్యాంగ సంస్కారములందు మానాపోహలసజ్జ మహాభావులను అట్టి సంస్కారమునకై గాలిలో మేవలఁగట్టు పురుష వర్గములను సహజులే. దేశమునకునీవేతర హానికరమో వారును అంతే హానికరము. ఈవిధముగా గాలిలో గోవులములు గట్టు వారం వతీలోను మన మిత్రులగు వాయువన స్వరాజ్యవాదులే దేశమున కవధముల చెప్పి చెప్పి వారందరిలోను మొదటి వారు. వీరందఱును చాల కష్టపడి విద్యావిహీనులును యాభ్యులును అగు కొందఱికి దేశము హిందువులచేతనే పరిపాలింపఁబడుననియు, హిందువు లెల్లముల మమ్ముల చెల్లింప నవసరమునందని యుం జెప్పి, భూతల స్వర్గమొక బానిస గల్పించివారికినిమిక్కిల పుట్టింప బ్రయత్నించుచున్నాడు. వారి స్వాతంత్ర్యమున్నపుడే యెక్కుడు పశ్చులఁ జెల్లింపవలసి యుండునని వారి కంత సూత్రమును జెలియకుండెను. "ప్రభావనీలవరుండే యెక్కుడు పశ్చులు నీర్వకరింబడినవనియు, మిత రాజస్వామిక మొను ప్పల్లముగను నిరంకుశాధికారమైన పాలనయందలి స్వల్పమనియు, ప్రైవేటీకేత్ర కాభ్యాంగం పరిస్కర్తవారును, తగు శిక్షాపి యాటియూగారు మడిచియుండిరి. ఆ స్వరాజ్యవాదులు చెప్పెడి దంతేగాదు. హిందూదేశ కానిద్యయం దియును చేయులయొక్క భార స్వీకారపద్ధతుల మూలమున నేయని వారివాదము. కాని యనేక విన్న చేయులందుఁబడు లు మొదలగునవి నీ మనవరములేకపోయిన నట్టివోట్ల వారిద్యు వెతర తాంత్రికముగదున్నట్లు చెప్పటకు నిరర్థకములుగనువి. అందుచేత దరిద్రదేశ పశ్చులవన గలుగునని చెప్పట కనకాశములేదు. దేశమందు సరియైనద్రవ్యోత్పత్తి కనుగుణ్యమగు పద్ధతులను లేకుండుటఁజేసి యట్టిస్థితిగలుగునని చెప్పకచ్చును. అట్టి ద్రవ్యోత్పత్తికిఁ దగుపాధములు చేయుండుటయందు కొక్క ప్రజలకారణము సంఘముందు గొందఱుపనిపాలులారేక సోషులై స్వతంత్రజనపరులై యితరులవర్ధించి యిచ్చకములాడుట యందే తమపామంతమంతయు వినియోగించు వారు కొందఱును. ఇకమనదేశమందు నట్టిద్రవ్యోత్పత్తి సాధనములు లేక పోవుటకుఁ గారణముకూడ మనలోను అట్టి యిచ్చకమువారు కనుటకుఁగి సంఘములకు ప్రదర్శకమునకు మృత్యుభారులై యున్నవలెనుగదా గలదు. సభకాంక్షలములకు బ్రోత్సాహమునకు మనదేశములో విద్యార్థిగలవారు లేకపోవుటలేదు, పూర్తిగా విద్యనాగర్హితముకాదుట లేదు; పోవుచున్నది క్రిందఁబేర్చినది. రాజకీయవిద్యగలవారు స్వాతంత్ర్యమునకు హానికరములగుట నీకుఁబేర్చినది. మనకుఁ పండిపండి పండితులందలి ఈ

జరిగినది చెప్పవచ్చును. కానకరమును దీక్ష చేసికొనినట్లు
కొన్ని కను తిరిగిమంతయు మనకై వినియోగించి ప్రాంతదేశ
మానవ అంశములకై పీఠకులతోయినవారి కిచ్చు యువకార
వేతనములును, మనము పుచ్చుకొన్న యువకార్య కర్షియను
మనకులయు వస్తులనుకొనిచ్చివేయమన ప్రస్తుత దౌర్జన్య
గల ప్రజల వారములను!! ఒకవేళ దీర్ఘకాలమున కొ
తేడ ప్రకారములతోను జరిగియెడల రహస్యదేశమందలి నిష్ట
కారకులవలె లాభ్యుత్పరణై కేయమును (National
debt) కో మా కేయము సంబంధము లేదనియెడల కా
జును!!! దీనిని నిర్ణయమును చేకరిపాలన విడుద
మై తమ యువకులలో గాని, తమ యువకులలోగాని
యొకరును ననుభవములేక పరిపూర్ణముగాను, కావ్యక్రియ
లనుగ నీ చేయుకొని భూనిర్ణయములను మానుమాలు
లానుననుభవముల చేతనుండు గొప్పమున్ను. అయినను
అట్లుజరుగునది మనము భయమునకనవలయును. స్వరాజ్య
వారు లండనును బయలుదేలి రాజ్యప్రతినిధిగాను, రాజ్యాంగ
మంత్రిగాను తమ యుక్తవయస్సులోనే చేరినందున, స్వ
రాజ్యము క్షుణ్ణ దయచేయవలసిందియు, బాలురున్నయెడ
ల, అది కల్లుచుని నిర్ణయమును, ఆ విషయములను మన
కర్తవ్యమును చేయుచే మనకుంది. మనము ప్రభుత్వమును
మనకునైన మనకును మనకును. రాజ్యాంగ సంస్థానసంస్థా
న మిప్పుడే ప్రారంభమైనది. కావ్యములను వాస్తవమును
కావ్యములను కల్పనమును కల్పనముగాను, ఇప్పుడు మన
సంస్థానసంస్థానముననే చేయు ప్రయత్నముల ఫలితములను
మనము గాంచవలసివచ్చును. అయినను మనభూమిలోని కష్ట
యా కష్టసాధ్యముల ప్రయత్నములను మనభూమిలో గల
నడుము.

సమకాలికాభిప్రాయములు.

దేశీయమహాసభ.
నిన్న కలకత్తానగరమున, అనియెంటున్న, దేశీయమహా
సభా సమావేశమంది జరిగిన గౌరవంక సమకాలికాభిప్రాయములను
గమకంపలమును. కలకత్తానగరము ప్రభుత్వము మావేది
గమక స్వరాజ్యవాదుల ప్రభుత్వము మావేదిక! కలకత్తానగరము
వారు స్వరాజ్యవాదసంస్థానమును గ్రహించి, మనకు
దయచేయవలసివచ్చును ప్రారంభమునకు!! కలకత్తానగరము
వాదమును; దిండిరా యామె ప్రకటించును! అందువారు
మనకు కోరము నడవ లేదో లోకము కల్పన విక్రము.
స్వరాజ్యవాదు లిందొకరినొకరు చూసి తమమతమును
ప్రకటించుచుండల కలకత్తానగరము, స్వరాజ్య వాదసంస్థానమును
మునుగొనితే తిరిగినిరవచ్చునట్లు! తమ పాపములను
ఈ యుగమును మిక్కిలి యాదరము కలిగియున్నారని,
ఇప్పుడు సమకాలికాభిప్రాయము అనియెంటున్నట్లు
దిండిరాచే జరిగింది. ఈ సందర్భమున లోకమున స్వరాజ్య
వాదులు, నేటి తమ చర్యలకు విడిచిపెట్టి కోరములను
దయచేయవచ్చును. మనకోరమును ముందు జరిగి దీని
విడిచిపెట్టివారు. తమ పాపములను స్వరాజ్యవాదుల
మానువాద మనకు ఇందుకేమిట తెలియదు. స్వరాజ్య
వాదులు కూలివాదమును దలచుతే నిమ్మపాకు కారమునకై
వారికి బక్కగనే తెలియదు; ఈ సందర్భమున తెలిసికొనిన
కోరము, వారు దీని కనుగొనినట్లు నిర్ణయము; అప్పుడు దీని
దయగల అట్టచునుండు కావలయును. దీని యాంశాభి
వం దలచుతే నిమ్మపాకు మనకై మిక్కిలి దుర్బలమునకు
కొనును. బ్రిటిషు సామ్రాజ్యమున ప్రావీణ్యము, దేశీయ
గౌరవములను కోరములను పోలిక నున్నట్లు; ఇప్పుడు
కోరము సంపాదించు మాన ప్రాధికారము లన్నింటిని
యొక్కొక్కరిని ఘంటాభిముఖముగా బాలురున్నాడు.
అది కోరము వచ్చినచో నేమిటకోరము మేము కల్పన
మేము కల్పించి వచ్చిన వనవలయును. ఆ కోరముల ప్రా
వీణ్యములను బాడిచి బాడిచి చంపుట ముహూర్తము
దొందుట దీని నడవముకాదు; మేల్కొని యెక్కడ
కొని యుండిన లాభములేదు. కోరములను నేమిట ఈ
లమన మానుమాను. (అంధ ప్రకాశం)

అక్షయమని రాక
అక్షయ, డిసెంబరు 27:—ఈ కర్తవ్యములను కోరము
1916-17-వ సం॥ డిసెంబరు 27-వ తేదీ శుక్రవారము

దేశీయమహాసభ.

దేశీయమహాసభ.
దేశీయమహాసభ, డిసెంబరు 27:— బంగారీ పట్టణముల
నిర్మాణ సంఘమునకు కావ్యదర్శిగ నున్న దాక్షుడు ఎన్. కె.
మల్లికు గారు హిందూదేశ సుస్థితులకు దగ్గరలు హిందూదేశ
మున నిర్మాణసంస్థానమును ప్రజాపెట్టనలెను విషయమును
గూర్చి తమభిప్రాయమును ముందుగా తెలిపిరి. అందెట్లు చెప్పబడి
నది. “ప్రస్తుతము జరుగుచున్న మహామధ్యమునందు సామ్రా
జ్యములను ఇతరభాగము లన్నియు విశేషాత్మాహముతో
స్వాతంత్ర్యములను సామ్రాజ్య సేన చేయుచున్నది గాన
సామ్రాజ్యమున నొక భాగమును హిందూదేశమును మిక్కిలియెడలి
పడుచున్నది సామ్రాజ్యమునకు సైనిక, ఆర్థిక, వాస్తుసం
యములతో యుద్ధమున దోషములు అతియెక్కువగుచున్నది. ఈ
దేశమునందలి మనుష్యు లలయతయు శ్రీరాజప్రతినిధిగా సేన
యందు వినియోగించ బీలగుట్లు భారతీయులందరు తమకులను
సేనయందు అధికసంఖ్యాకులుగ చేరవలెనని ఈసభవారు భార
తీయులకు గోరుచున్నారు. విద్యుచ్ఛక్తి, తగినంతమంది
ముందుకు రాకపోయినచో ఏమేరాజ్యములందెట్లు రాతేవో
అమరాజ్యములందు ఒకవిధమైనవిద్యుచ్ఛక్తినికావ్యదర్శినికొని
చుటకు ప్రజలు సంసిద్ధులై యుండవలెనని ఈ సభవారు తీర్మా
నించుచున్నారు.

అభ్యుదయోపన్యాసము.
పరికాళి ప్రాయమును.
“ఎవ్వరేవో ఆఫ్ ఇండియా” పత్రిక.
బొంబాయి, డిసెంబరు 27:—హిందూదేశమునకు అతి
క్షుణ్ణ స్వరాజ్యము కల్గించు ను అభిప్రాయము లీలములకు
భారతీయుల పూర్వము దీనిలను బాలురుండు అనియెంటు
భారతీయులకు మహాసభాము చేసినది. అమెస్టెరామ్ కల్పన
తమలనే మేము ఆమోదించు. ఆమె మహాశక్తిని, విద్యుత్తు
తమను మేము మెచ్చుకొనవలెనని గాని ఈ మహాశక్తి
యను, విద్యుత్తుతమను చేయవలెనని వినియోగించి తన విధ
స్థితిని కల్గించునని యుండిన బాగుండి యుండును.

మయోనిరు పత్రిక
అలహాబాద్, డిసెంబరు 27:—మయోనిరుపత్రిక ఆది
నెంటుగారి అభ్యుదయోపన్యాసమును నిమగ్నించుచు “కన స్థితిని
నిరంధి స్థితిచున్నా విషయమును చెప్పుట అనినెంటు
గారికి తప్పవచ్చు” నని వ్రాసినది.
ప్రేమ పత్రిక
ఈ సభ్యులము లీదేవులకై నిమగ్నించుచు ఇట్లు
వ్రాసినది. “అనినెంటుగారి మహాసభ్యులములను నీవన
భరతమును నాతనోపాసమును నాతనావేమును బొంద
గలను (అనియెంటు) స్వపాపాలను ప్రవాసమునకు ముఖ్య
వాదము లన్నియు చేర్చిన కల్పనను” రాజీయవిషయము
లందు వాయకులవిధులను పాపములను గూర్చియు, పరిరక్షణ
విధులను గూర్చియు లీనెంటుగారి అభిప్రాయములతో లీదేవు
పత్రిక యేకభివంశము.

బొంబాయి పత్రికలు
బొంబాయి, డిసెంబరు 27:—బొంబాయి యందలి దేశ
భాష వాస్తవములను లీనెంటుగారి ఉపన్యాసమును ఆమో
దించుచు వ్రాసినది.

“నీరభ్యుదయోపన్యాస” పత్రిక
“సంస్థానకర్త” పత్రిక ఇట్లు వ్రాయుచున్నది.—
నిరంధి మహాసభలను, సంస్థానములను బాగుగగమనిచితిరిం
చి ఈయను ఈ యువవ్యాసములను వ్రాయగలిగెను. ఇది
హిందూ దేశభివృద్ధియందు కొంత చిరకాల ప్రయత్నముల
కిది ఫలము. ఇది అమెస్టెరామ్ మేధాసంపత్తియొక్క ఫలితము.
దేశభివృద్ధియందు కొంత అద్భుతములను పడి అద్భుతము
దేశభివృద్ధియందు ప్రకటించిన మహామృతాలి యువధనములు
హిందూదేశము భంధుమన్న కష్టనిర్మూలమును, హిందూ
దేశము వాంఛించు మహాశక్తియులును హిందూ దేశ
మునకు భవిష్యత్తునుగల నమృతము, ఆకలిను ఈయన
వ్యాసము సమృద్ధుగా తెలుపుచున్నది.

“ప్రవామిత్ర” “పార్శ్వ” పత్రికలు.
“దేశీయత” వ్రాయుచో అట్టి గంభీరవాక్య ప్రకా
శమును చేసి యుండ బాలకు. సంపూర్ణ స్వరాజ్యమును
గీ 10 సం॥ ములలో నొనరుచు కొనుటయందు లీనెంటుగారి
అందరి కంటె కొంచెము ముందంజవైచియున్నది” నీ “ప్రవా
మిత్ర పార్శ్వ” పత్రికలు వ్రాసెను.

“బామి బామి”
“అమె యభిప్రాయములతో” విశేషము చేకరించి
కుండవచ్చును. “అమె కోరన సంస్థానములను కొన్ని యు
కాలమునకు చాల ముందర అనుగలవలసి” అని బామిబా
మిట్ అనుపత్రిక వ్రాసినది.

“హిందూస్థాన్” పత్రిక
లీనెంటుగారి కొనగలవలెన మహాగౌరవము నానె
తగినట్లు నిరంధిగొనిన దని హిందూస్థాన్ పత్రిక వ్రాసెను.

“డెయిలీ తెలిగ్రాఫ్” పత్రిక
“డెయిలీ తెలిగ్రాఫ్” పత్రిక ఇట్లు వ్రాయుచున్నది
“హిందూదేశమునకు స్వరాజ్యము కల్గిన సిద్ధింపవలెనను సభ
ము యుద్ధము వలన బయలుదేసిన వాదము గాక బలవంత
ములగు ఇతర వాదములను ఆమె యువవ్యాసమును కొన్ని
గలవు. అంగ్లదేశము చేయగల సంస్కరణముల వలన దేశ
ప్రజల ఆత్మ గౌరవము స్వాభిమానమును నృధియగును. కావ్య
యజ్ఞము నందు యుద్ధమును ఒక స్థితి గాన యుద్ధము లేని
యప్పుడే ఇట్టి మార్పులు వెంపొందగలవు. అక్షరసర సమయ
మునందు హిందూదేశము యుద్ధరంగమున నిలిచి పోరాడగల
దనియు, అన్ని విధములకు సహాయము చేయగలదనియు ఈ
యుద్ధము మూలమున బుజువైనది. సామ్రాజ్యము నందు హిం
దూదేశము నుతన స్థానము వహించవలెననుటకు ఇది బలవత్కా
రణమునా?

దొండపాడు తింతివాడ.
గుడివాడ, డిసెంబరు 28:— భాషాప్రముక్త రాజ్య
విభజనమును గోరు తీర్మానమును ప్రత్యేక ఆంధ్ర రాష్ట్రము
కాంగ్రెసు సంఘమును నిర్మించు తీర్మానమును రాష్ట్రీయ
స్వాతంత్ర్యమును అంగీకరింప వలెనని కృష్ణదేవ గుడివాడ
తాలూకా దొండపాడు పాఠశాల బాతీయమహా సభాభ్యు
రాలికి తెలివార్చు బంధు.

28-వ రూ॥ నోట్సు:— రెండున్నరూపాయ నోట్సు చాలి
నన్ని సప్లయ అయినది. బొంబాయి, కలకత్తా, చెన్న పునలయిరి
దానోట్లు జనవరి 2 వ తే॥ నుండి చెబుచుండి యగుట్లు
నిశ్చయమైనది.

దక్షిణ యిండియా బ్రహ్మ సమాజము:—
ఈనెల 30-వ తేదీ ఆదివాసము సాయంత్రము 8 గంటలకు
87 అట్లాన్ టెలిగ్రాఫ్ (కెంగంబజాదగ్గర) లోని ఉపాధ్యక్ష
మందిరమునందు రా॥ బి॥ కృష్ణమతి వేంకటరత్నము వాయుకు
ఎ. వి. ఎల్. టి గారు ప్రార్థనచేసి ఇంగ్లీషున ఉపన్యాసము
చేసెదరు.

షియా కళాశాల:—లక్నోలో నిర్మితము కావచ్చు షియా
కళాశాలను తెల్లినెంటు గవర్నరు గారు కంఠాపవసము చేసెరి.
1916-వత్సరమున 12 లక్షలు సమకాలమున అకలిపించులయు,
నివేదికముగా 40 లక్షలు వచ్చునని చెప్పబడిన దనియు, కావ్య
యంతరరకు 4 లక్షలు మౌర్యమే చేకూరినదనియు మీరుచెప్పిరి.
కనీసము అటు లక్షల రూపాయలైనను చేరెనుండు తేకుండగ
భవన నిర్మాణము చేయరాదనియు, కావున స్థానిక ప్రభు
త్వము వారి పక్షమునను, రాయలూరు నవాబుగారి పక్షము
నను చెయ్యక లక్ష యొసంగెదమనియు మీరు నడిపిరి. ఈ
కళాశాల యందు, విద్యార్థికులను, రాజభక్తి తత్వములను
బయలుదేరి, భారతదేశమునకును ఇస్లాము మతమునకును నేడ
నే యుదునని నమ్ముచున్నామని మీరు నెలవిచ్చిరి.

సందర్శనములు:—దక్కాను రయితుల సమాజము తర
పున వి. ఆర్. కొట్లూరి, వి. వి. యాదవే, ఎన్. ఆర్. బోలు
గాల్లకున, దక్షిణపు డివిజను లింగాయతులకు ప్రతినిధులగు
రావు బహద్దరు ఆర్. సి. ఆర్జును, ఎన్. వి. మెన్సికకులు, ఎన్
టి. కాంబ్లి గాల్లకున, భారతరక్త సంఘ ప్రతినిధులగు సర్.
విల్లూనుకాకర్నె, గో॥ సి. వి. మెహతే, గో॥ బాలుభాయి
కాల్లకున, సర్. డి. ఇ. వాచాగాల్లకున, పార్శ్వాలి ప్రతి
నిధులగు సర్ జేమ్సెట్టి జీజిభాయి, సర్. డి. ఇ. వాచా జి. వి.
వెటిలు, హెచ్. డి. మోడిగాల్లకున, గుజరాతు తాలూకా
దార్లు సరహద్ద 12 లక్షలను కేర్వాదాచుచు, ఆమోదా
కురు, ఉజ్జిలియాచుచు గాల్లకున, నిమ్మకాకుల ప్రతి
నిధులగు సర్. ఎన్. జి. చందావార్కరు గారికిని 27-వ తే॥
ని ఇండియా మౌర్య రాజసంస్థానముల దివ్యముల నొనగిరి.

32-వ మహామధ్యము విద్యానంద.

కలకత్తాయందు గూడుట.

(మా ప్రత్యేక ప్రతినిధియొద్దనుండి)

కలకత్తా, డిసెంబరు 27:—32-వ మహామధ్యము మహామధ్యమునందు కలకత్తాయందు గూడుట. మహామధ్యమునందు కలకత్తాయందు గూడుట. మహామధ్యమునందు కలకత్తాయందు గూడుట.

రసంబుగాలి యుపన్యాసము.

ఆహ్వాన సంఘాధ్యక్షులగు ఆంధ్రులు అట్లు అహింస గాను తమ యున్యాసమునందు మహామధ్యమునందు గూడుట. మహామధ్యమునందు కలకత్తాయందు గూడుట.

అధ్యక్షుల కోరిక న్యాసము.

ఆధ్యక్షులు తమ ప్రారంభోపన్యాసమునందు విద్యా ప్రతిష్ఠాత్మక గురించి చూపుచు, మహామధ్యమునందు గూడుట. మహామధ్యమునందు కలకత్తాయందు గూడుట.

కావున భారత దేశమునందలి పాఠశాలలందు ఉన్న భాషలు నేర్పుటకు వ్యవస్థ చేయవలయునని మహామధ్యమునందు కలకత్తాయందు గూడుట.

మహామధ్యమునందు విద్యాభ్యాసమునందు కలకత్తాయందు గూడుట. మహామధ్యమునందు కలకత్తాయందు గూడుట. మహామధ్యమునందు కలకత్తాయందు గూడుట.

ఉన్నతియూ విశ్వవిద్యాలయము

ప్రజల యందు ఆశ్చర్యమును సృష్టించునట్లు, ప్రభుత్వ మైన భారతదేశమునకు, ప్రభుత్వ మైన భారతదేశమునకు, ప్రభుత్వ మైన భారతదేశమునకు.

ప్రత్యేక విశ్వవిద్యాలయములు.

అట్టియుద్దయము పాఠశాలయందుగాను, జాతియొద్దకి ప్రతిపాదించుగాక, అనుభవమైన జాతియొద్దకి ప్రతిపాదించుగాక, అనుభవమైన జాతియొద్దకి.

దేశీయ విశ్వవిద్యాలయమునందు విద్యాభ్యాసమునందు కలకత్తాయందు గూడుట. మహామధ్యమునందు కలకత్తాయందు గూడుట. మహామధ్యమునందు కలకత్తాయందు గూడుట.

మహామధ్యమునందు కలకత్తాయందు గూడుట. మహామధ్యమునందు కలకత్తాయందు గూడుట. మహామధ్యమునందు కలకత్తాయందు గూడుట.

కావున భారత దేశమునందలి పాఠశాలలందు ఉన్న భాషలు నేర్పుటకు వ్యవస్థ చేయవలయునని మహామధ్యమునందు కలకత్తాయందు గూడుట.

విద్యానందములు

ప్రతిపాదించుగాక, అనుభవమైన జాతియొద్దకి ప్రతిపాదించుగాక, అనుభవమైన జాతియొద్దకి ప్రతిపాదించుగాక.

గవర్నరు బాబు

అంగారాగవర్నరు బాబుగారు ప్రభుత్వమునందు విద్యాభ్యాసమునందు కలకత్తాయందు గూడుట. మహామధ్యమునందు కలకత్తాయందు గూడుట.

రంగునలో పాఠశాలగాని భార్య యూదాదైలు స్వేదనవద్ద లైలుచెడిలోనుండి దిగుచుండగ క్రొందరి మరలించెను.

కావలెను.

(999)

అంగారాగవర్నరు బాబుగారు ప్రభుత్వమునందు విద్యాభ్యాసమునందు కలకత్తాయందు గూడుట. మహామధ్యమునందు కలకత్తాయందు గూడుట.

కర్ణిసుగారి దృక్పథము ప్రతికూలుర దృక్పథము గాదనుటకు పైవాక్యములే నిదర్శనములు. కాని వారియభిప్రాయములన్నియు భారతీయులకు గుచింప నేరవు. ఇందుకు కారణ మూహించుట సులభము. కర్ణిసుగారెల్లప్పుడును, సామాజ్యలాభమును ఆంగ్లదేశహితమును గోరుచుండుడు. వారాదృష్టితోనే హిందూదేశ సమన్వయను సహజముగ విశీలించెదరు. వారి లేఖలలో ప్రజలదృష్టిపథమును సమన్వయము జేయుటకు విశేష ప్రయత్నము గాన్పింపదు. కర్ణిసుగారు హిందూదేశ పరిపాలనా విధానముం దెట్టి మార్పులుండ గూడదని వాదించు ఆంగ్లేయులను ఒప్పించుటకు విశేషశ్రమకు లోనయినటుల వారి లేఖలయందు కాన్పించును. భారతదేశమునకు స్వపరిపాలన మొసగుట ఆంగ్లదేశమున కెంతవరకనసరమో, వారు చచ్చించిరి. హిందూదేశ ప్రాచీన చారిత్రము గూర్చి వారన్నేషించినటుల గాన్పింపదు. స్వపరిపాలనము హిందూదేశమునకు సరికొత్తయని వారి యుద్దేశమునటుల గాన్పించుచున్నది. మధ్యాఫ్రికావారిలో భారతీయుల జోల్చుచూ వారొకమారు వ్రాసిన లేఖయే, వారి సంకుచితాభిప్రాయములకు నిదర్శనము. ప్రాచీన కాలమున గ్రామ పంచాయతులు ప్రబలి, ప్రతిసంస్థాపనయు ప్రజాస్వామిక ప్రభుత్వముగ నుండెడిదని పరిశోధనలు సువ్యక్త పరచుచున్నవి. అన్యరాజ్యములయందు గూడ, హిందువులు తమ ప్రతిష్ఠాపనా ప్రాబల్యముచే, స్వపరిపాలనానందము సమర్థమిచ్చి యుండిరి. అట్టిదానిలో కర్ణిసుగారు ప్రజల సామర్థ్యమును ప్రతియడుగునందును శంకించుటకు, వారి కేవిషయమై సమగ్రమును జ్ఞానము లేక బోవుటయే కారణమని జేలుచున్నది. ప్రజలకు విభాష్యమగు స్వాతంత్ర్య మొసగి, వారి సామర్థ్యమును పరీక్ష గావించుటకు కర్ణిసుగారు బూనుకొనిరి. ఇట్టి పరీక్ష భారతీయుల ఆత్మశరవమునకు భంగకరమనుట కేమాత్రము సందియములేదు. కర్ణి

మీరే గానమును పాడుచున్నాను. అందుచేత నా పాటను వినినవారు నా పాటను పాడుచున్నారని భావించును. అందుచేత నా పాటను వినినవారు నా పాటను పాడుచున్నారని భావించును.

ప్రాచీనములను పాడెదము.

ఈ సభ సమయమున మొదటియందు ప్రారంభము చేయుదుము. ఈ సభ కార్యనిర్వాహకులు, దేశీయ మహాజనసభ జరుగు తరుణముననే యీ సభను జరుపవలసిందిగా కోరుతున్నాము. ఇంతమాత్రముచే, యుక్తావస్థాను వెల్లివిరియుచున్న దేశీయమహాజన సభకు లోటుండదని దలచెదము. బ్రాహ్మణేత రోద్యమము బ్రాహ్మణేతరుల సాంఘిక రాజకీయభివృద్ధికి కృషిసలుపుటతో తృప్తిపెంది, మిగిలిన శాఖోద్యమములనలె జాతీయోద్యమమునకు జోహాదముసగ జాటువడియించినయడల, దేశమునకు మహాపాపకారము గావించి యుండెడిది. కాని యుద్యమ నాయకులకు తగిన దూరదృష్టి గాని, విశాలభావముగాని లేకజాలదు. దేశములో నింతవరకు వెలువడిన శాఖోద్యమములన్నియు, జాతీయోద్యమమును ప్రతిఘటించలేదు. అందుచే, యవి ప్రజల యుత్తేజమునకు దోడ్పడినవి. ప్రతి శాఖయందును సూతన వికాసమును గలిగించినవి. బ్రాహ్మణేత రోద్యమము గూడ అట్టి మార్గములనే యవలంబించునని యుద్యమ ప్రారంభమున యభినందించి యుంటిమి. మేముహించిన దానికి వ్యతిరేకముగ, ఆంగ్లో హైందవుల పాతజేరి యుద్యమనాయకులు దేశభక్తులనిందించుటకు ప్రారంభించిరి. జాతీయోద్యమము గూర్చి మాషణమునకు గడంగుటలో, బొచిత్తము నావల ద్రోసిరి. కృతయుగమున జనించిన వర్ణభేదమునకు, ప్రస్తుతమున బ్రాహ్మణ వర్ణమున జనించిన వారి నెల్లర కనిపీర్చి దిద్దిరి. వివిధ మాషణము ఆంగ్లో హైందవులు తేనెపదానికన్న కర్ణకశోరముగ బరిణమించెను. ఆంగ్లో హైందవులు, స్వరచివలనముచే తమ పలుకబడి దగ్గునని, యాగ్రహ వేకులగుట సహజము. అందుచే వారి మాషణమునకు కారణము గ్రహించవచ్చును. కాని వీరి మాషణము నిష్ఫలముగనుటచే, వివిధమున జూచినను సమర్థయోగ్యము గానున్నది. ఇంతవరకును వెలువడిన శాఖోద్యమములు జాతీయమహా ప్రవాహమున కడ్డుదగులలేదు. కొందఱు మహావ్యధియు సమస్యయైనను దేశభావమును మున కాటంకము గలిగించలేదు. బొంబాయి దిక్కను రయితుల సంఘము మొదలగు సంఘములు ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యము గోరినను, రాజకీయ భివృద్ధి కామోదము సూచించినవి. బ్రాహ్మణేత రోద్యమము స్వీయ సంఘాభివృద్ధికి క్రయత్నించుట, సమంజసము. కాని జాతి విద్వేషము పురికొల్పుట, దేశహితము గానరదు. జాతీయ మహాజనసభ రాష్ట్రీయ సమస్యలనుగూర్చి సమగ్రముగ తీర్మానింప లేకపోవచ్చును. అపుడు ప్రత్యేక సమస్యలను మహాజనసభ యెదుట నుంచవచ్చును. అందువలనయై ప్రభుత్వమువారికి ప్రత్యేకముగగోపవచ్చును. కాని దేశభివృద్ధికి షిఘ్నుముల కల్పించుటకే ప్రసామ్యముల నన్నిటిని వినియోగించుట ఏకాగ్రముగ్రహించ లేకున్నారము. ఆత్మకారవముగల నేదేశమునందును, యిట్టి వైకల్యము గాన్పించదు. కాని బ్రాహ్మణేతరోద్యమము పెదత్రోవ ప్రాంతము చేరినె, దేశహిత పరులందరును తామిదమనుచుచు, విభావ సంఘమును స్థాపించి, లాభవైస్యము, శిష్టబ్రాహ్మణులు, శ్రీమ్రములు మొదలగువా రాయుద్యమముతో తమకు సంబంధము లేదని చెలిసిరి. తుట్టుకుదకు ఉద్యమమును అల్పసంఖ్యాకులు అభిమానిండు స్థితిలో కేలేందినది. ఇంతకన్నను జేరువలితము సమకూరుటకు వీలుండదు. నేటిసభాభ్యుత్థులును, సన్మాన సంఘాభ్యుత్థులును బ్రాహ్మణేతరులు వెనుకబడి యుండుటకుకారణము బ్రాహ్మణులేయని విశదపరచిరి. ప్రాచీన సంఘస్థితిని చర్చించుట కిది తరుణమును గాదు, లాభకరమునుగాదు. కాని విదేశీయులు పరిపాలన మూర్ఖులైన పిమ్మట, బ్రాహ్మణులెటుల బ్రాహ్మణేతరుల యభివృద్ధి నడ్డగించిరో వీరు దెలుపరయిరి. త్యాగరాయశ్రేష్ఠిగారి యుపన్యాసమున ఈస్టిండియాకంపెనీవారి కాలమునుండియు ప్రారంభవిద్యకు ప్రోత్సాహము గలుగలేదని నుడువబడినది. ఇందుకు బ్రాహ్మణులెటుల యుత్తరవాదులతో తెలియకున్నది. ఇటులనే కృషివిద్య పారిశ్రామిక సాంకేతికవిద్య యభివృద్ధి గాలేదు. ఇందుకు కారణమేమియో, శ్రేష్ఠిగారూహించిరా? “ఈ యుపజయము తొలగించుకొనుట యెట్లు? వాణిజ్యవ్యాపారత్రయము బొంబులు యెట్లు? అను నీరెండు సంగతులనుగూడించియు మనము తక్షణమే యోచించుకొనవలయును” అని వీరుపన్యసించిరి. ఇందుకు ప్రధానసా సము స్వపరిపాలనా ప్రాప్తియే యని కరతలామలకమగుచున్నది. శ్రేష్ఠిగారూహించలేదని కారణము చెలిపించుటకేగద, దేశహితము గోయరా చురుకము దూషించబడుచున్నాను! వ్యాజ్యములచే గలుగు యనగ్రములను వీరు సూచించిరి. వీటిని బోగొట్టుటకు, పంచాయితీశాసనమును ప్రవేశపెట్టగ ప్రజాప్రతినిధులకు గలిగిన నిరాదరణము గూర్చి శ్రేష్ఠిగారికి చెలియరా? ప్రజలకు స్వపరిపాలనము లభింపనది యీసంస్కార మొన సాధ్యమో వీరు దీర్ఘముగ వాదించిచెదరుగాక!

ఉద్యోగ ప్రదానము గాని, విద్యాభివృద్ధి గాని, అధికారవర్గ వాస్తవతయే యున్నది. బ్రాహ్మణుల మాటలను తెలియగ్గి అధికారులు బ్రాహ్మణేతరులకు అభ్యాసము గావించెదరనిన, అధికారుల విచక్షణ బుద్ధిని కేంపించుట సంభవించును. వికలేన, యీ యుపనింద నిజమయినచో, అధికారవర్గ విభావము వెలుచే మాన్పు వెండి, స్వపరిపాలనము ప్రాప్తించుట యవసరమని తెలియచున్నది. బ్రాహ్మణేతరులకు ఉద్యోగ ప్రదాన విషయములో బహుశంగముగ యభిమానము జూపి, జబ్బు నడుపుది అందుచే బ్రాహ్మణ మాషణ యనిపరచుని గ్రహించవగును. అభ్యుత్థులు గు వేంకటేశ్వరరాజుగా రీత్రంది వాక్యములయందు సత్యమును వెలిబుచ్చి.

“ఈ రాజధానియందు ప్రారంభవిర్యయందు అశ్రద్ధ పటించుటచే నష్టపోయిన తరగతుల వారలు బ్రాహ్మణేతరుల సంఘమువారు.”

“గురుక న్యాయముగా దొంతనము వారు తామే కలుగజేసిన యన్యములకు బ్రాహ్మణేతరుల బాధ్యుల జేసుకూడదు.”

“ముప్పదిమూడు సంవత్సరముల క్రిందటనే విశ్వకో ప్రభువుగారు స్థాపించిన స్థానిక పరిపాలనపు పద్ధతి అమగమగునకు నీటికిమాటికి దొరతనమువారే యననసరపు యన్యకవలన దుర్బినియోగమై పోయినది. అందుచేత స్థానిక స్వపరిపాలనా పద్ధతీక్రింద కలుగునని మన మనుకొనుటకు బాధ్యుగలదనుకొను ఒక విధమైన బాధ్యత ప్రజలయందు వెలుద్రొక్క బనుట యే గాక, పూర్తిగ అగిపోయినది.”

“ఈ విధముగా ఇప్పటికాలముందు బ్రాహ్మణులందరి సంఘములు, దొంతనమువారే ముఖ్యముగా కారకులయిన స్థితిగతుల కలయికచే, రాజకీయాభివృద్ధికి ప్రతికూలమగు దుస్థితిలో పడినది.”

పై చెప్పిన విధమున, ప్రజలయొక్కయు ప్రభుత్వము యొక్కయు అశ్రద్ధచే గలిగిన నష్టముల బోగొట్టుట కవసరమగు స్వపరిపాలనమును పొందుటకై, బ్రాహ్మణులును బ్రాహ్మణేతరులును గలిసి ఏకోదరులవలె కృషిసలిపినచో, కార్యసిద్ధి బడయగలగు. అట్టి సమయమున బ్రాహ్మణేత రోద్యమవాదులు, త్యాగరాయ శ్రేష్ఠిగారి వాక్యముల సీరితిన నుడువగలరు. “మనయుద్యమము నకు అమాయకు సంబంధములేదు; మనయుద్యమము ప్రేమామూలమై యున్నది; తత్వేను, విశాలమును, పురాతనమును నగు మన మాతృదేశమునంగల సమస్త ప్రజాసంఘము లొక్కటియే యను భావనమీద, ఆధారపడియున్నది.”

వృత్తాంతములు

నిన్నటిదినమున బీసెటమ్మగారు తమ ఉపన్యాసము చదువుచుండ, కళాశాలావరణమున 8,000 మంది సభ్యులుగల యొక మహాసభలో వాడియా, కపడ్డే, నగోదీరి జేరిగాల్లు చోమమూలను గూర్చి ఉపన్యసించిరి. సభ్యులే యుపన్యాసములను మిగులవాసక్తితో నాలకించిరి.

భారతదేశ సంఘసేవ సహాసక ప్రస్తుతము సమావేశము కాలేదు. ప్రభుత్వమున యాదర్శ విశ్వవిద్యాలయ ప్రతిష్ఠాపనా హోతులందు సమావేశమగునట్లు ప్రకటించబడినది. కాని సభ్యుల సంఖ్య అశ్వశిశువులవలె సభ కళాశాలావరణలోనికి మాచ్చుడెను. ఇచ్చటవాడ సభ్యులకు తగిన స్థలములేక పోవుటచే ప్రస్తుతము సభ ఆత్మచే నుండెను.

ఆంధ్రప్రదేశ్ దేశము సంఘసేవ సహాసక ప్రస్తుతము సమావేశము సభ ప్రభుత్వ సమావేశము నిన్నటిదినమున మధ్యాహ్నమున జరిగినది. ప్రభుత్వమున నీ సభ విశ్వవిద్యాలయ ప్రతిష్ఠాపనా హో సమావేశమగునట్లు ప్రకటించబడినది. కాని ప్రేక్షకుల సంఖ్య అశ్వశిశువులవలె సభ కళాశాలావరణలోనికి మాచ్చుడెను. ఇచ్చటవాడ సభ్యులకు తగిన స్థలములేక పోవుటచే ప్రస్తుతము సభ ఆత్మచే నుండెను.

భారతదేశ సంఘసేవ సహాసక ప్రస్తుతము సమావేశము సభ ప్రభుత్వ సమావేశము నిన్నటిదినమున మధ్యాహ్నమున జరిగినది. ప్రభుత్వమున నీ సభ విశ్వవిద్యాలయ ప్రతిష్ఠాపనా హో సమావేశమగునట్లు ప్రకటించబడినది. కాని ప్రేక్షకుల సంఖ్య అశ్వశిశువులవలె సభ కళాశాలావరణలోనికి మాచ్చుడెను. ఇచ్చటవాడ సభ్యులకు తగిన స్థలములేక పోవుటచే ప్రస్తుతము సభ ఆత్మచే నుండెను.

భారతదేశ సంఘసేవ సహాసక ప్రస్తుతము సమావేశము సభ ప్రభుత్వ సమావేశము నిన్నటిదినమున మధ్యాహ్నమున జరిగినది. ప్రభుత్వమున నీ సభ విశ్వవిద్యాలయ ప్రతిష్ఠాపనా హో సమావేశమగునట్లు ప్రకటించబడినది. కాని ప్రేక్షకుల సంఖ్య అశ్వశిశువులవలె సభ కళాశాలావరణలోనికి మాచ్చుడెను. ఇచ్చటవాడ సభ్యులకు తగిన స్థలములేక పోవుటచే ప్రస్తుతము సభ ఆత్మచే నుండెను.

బరోపామహాసంగమము

(రైతుల వాదన)

ప్రాశ్న

ప్రాచీనవారి నష్టములు.

లండను, డిసెంబరు 27:—గతవారమున 1,600 టన్నులకు రేట్లకు బరువు గల యొక పాకయోదము, యొక్కక బరువులను సరియైన పాకయోదము ముంచబడినది. ప్రాచీన అధికారములను వారు ప్రకటించుచున్నారు.

ఇటులీవాదనములు.

1,200 టన్నుల బరువుల పాకయోదములనుండినది. ఇందు 100 టన్నులకు రేట్లకు బరువుల యొకయోదము. అంతకన్న బరువులను పాకయోదము, మొత్తము మూడు యోదముల ముంచబడినది. అంగ్లాములచే ధ్వంసము గావించబడిన రైతులను స్త్రీలనును తీర్చిదిద్దినది.

దస్తా

మామూలీలను కక్షలలో కార్యములు

షెల్ట్రాగ్రామ, డిసెంబరు 28:—ప్రతిపాల విధ్వంసము నకు కారణముగా నుండుటకై మామూలీ ముట్టడించెనను ప్రకటించిరి.

మహాసభ తేదీలను గలకు పోరా భవనములను గూర్చియును ప్రమాద ప్రతిష్ఠించి పైనియును తీరగ్గరించిరి. ఏలన ఈ విషయమై వీరు మామూలీలను పక్షమునారి అభిప్రాయముల నమ్ముటలేదు. ఈసంఘసభ్యులను ఎన్నోకొన్ని ప్రతిపాదనలు పట్టుకొనకుండునటుల తీర్మానించిరి.

తమ్ములకును మొదలగు ప్రతిపాదనలను మామూలీలను పక్షమునారిలో కలుపున ప్రయత్నములను విచ్చాపుకొన గాన పట్టుకొనిరి. అట్లే అది తెలియచున్నది.

ఈ సమాచారము మాధికరణము, మునియారంగము క సంఘముల నుద్దేశముగా నున్న వని పాకములలో రుమేని యొక ముఠా ప్రకటించుచున్నది.

ఇట్లేకట్లలకు ప్రతిపాల ముట్టడించుట.

ఇట్లేకట్లలకు అన్ని పాకములలో ప్రతిపాలభావము తెల్పుకొన చున్నవనియు, రైతులను నుండి పైనియు అంతః కలహములలో పాల్గొన నిష్ఠములేకున్నారనియు, పైని కలు తెల్లపడెనని యన్నారనియు, సంధిరత్నక చేపాగునని యొక విశేషములను ప్రకటించుచున్నారు.

జగ్గనీవాద రుమేనియలో పైనియును సభ్యులను కృత్రిమములు.

నాయుక్కు, రుమేనియ రంగములలో, దక్షిణ మహాసభలకు కాపాడుటకు జగ్గనీవారు సేరలకృత్రిమ గావించుచున్నారు. తరువాత యాపైనియును ఆయామైనందుకు సంపుటకే యిట్లులే నుచున్నారని కవచమున్నది.

ప్రమాదభవనము కేరేనీ సమావేశమును, అట్లాకలు మాన దీనిభావనలనుగూర్చి కుట్రాచారములై యున్నది. షెల్ట్రాగ్రామలోని పైనియును విశేషక సర్వభావముల కలవరది, యాసభను అధిసరించిరి.

ఇటలీ

తీవ్రమగు శత్రుత్వము ప్రకటన.

లండను, డిసెంబరు 28:—ఈక్రమము ఈశాన్యభాగమునను, మోర్టు, మోర్టుయొక పరిసరముల యందును తీవ్రమగు శత్రుత్వము ప్రకటించుచున్నది. ఇక్కడను అధికారములను తెలియజేయుచున్నది.

అమెరికా

అమెరికా సంయుక్త రాష్ట్రములలోని

రైలుమార్గములు.

నాషిక్కు, డిసెంబరు, 27:—అమెరికా సంయుక్త రాష్ట్రములలోని రైలు మార్గములకు తమ అధికారములలోకి తీసికొనెద నని ప్రెసిడెంటు నిర్ణయము ప్రకటించియున్నది. మేక అసరి గాన రైలుమార్గములకు డైరెక్టరులనుగా నియమించుట.

జర్మనీ

యన్యజర్మనీయుల తాత్కాలికపు సంధి

అన్యజర్మనీయు, డిసెంబరు 27:—తాత్కాలికపు సంధి యొక జర్మనీ ప్రకటనమును కైట్ల మార్కులను యన్యజర్మనీ రాష్ట్రముల కన్యోక్తము చేయుట కమీషనరులు షెల్ట్రాగ్రామ నగరమున కేసునున్నారని తెలియజేసి తెలియచేయుచున్నది.

జర్మనీలెయునందలి జర్మనీవారి ప్రతిష్ఠాపనములు.

అన్యజర్మనీయు, డిసెంబరు 27:—జర్మనీలెయు నగరము నందు జర్మనీయుల ప్రతిష్ఠాపనముల గూర్చి షెల్ట్రా ప్రకటనము డిల్లు వివరించుచున్నది. అగట్టు విశ్వోరీయ, పాలనుచున్నది ప్రతిష్ఠాపనములను అంగ్లాము లాక్రమించలేదు. ప్రతిష్ఠాపనముల యంతరి యన్యోక్త వర్ణమున నెట్టికలవరమును కల్పించ లేదు.

కెయిజరు విజయవిశ్వాసము.

అన్యజర్మనీయు, డిసెంబరు 27:—కెయిజరు షెల్ట్రా నగరమునకు మరలెను. అంగ్లాములను అమెరికాదళముల యత్నములన్నియు కృత్యమయ్యెననియు, పైనియును పరాక్రమమును స్వతే శత్రు సహాయముల యిరులకు కారణములనియు, కుదకు తమ కే విజయము కలుగుననియు యన్యోక్త కనిపిన యొక శిఖరందు కెయిజరు వివరించెను.

ఆస్ట్రేలియా

ఆస్ట్రేలియాలోని నిర్బంధనైనిక సేవ.

మెల్బోర్న్, డిసెంబరు 28:—నిర్బంధ నైనిక సేవకు అనుకూలము 870,000 చుండియు, ప్రతిపాలము 1,050,000 చుండియు గలరని యిటీకల తెలియచున్నది. ఇందునుగూర్చి ఇంకను పూర్వము 17,000 చుండి అనుకూలము, 23,000 చుండి ప్రతిపాలములను గలరని తెలుపబడినది. ఈ సంఖ్య పైన జేర్చుకొనిన తెక్కలలో నిమిషి యున్నది.

ధిల్లీ

యుద్ధతంత్రీవార్త

ధిల్లీ, డిసెంబరు 28:—ఇండియా యంత్ర రాజప్రతినిధి డిల్లు తంత్రీవార్త కలెచెను.

అంగ్లాములను శత్రువులు ముట్టడించెడి, ఈమెను పూజెను, యువపవారి స్థానము నొద్ద అంగ్లా మైక్రమంత్రిని తెలుకకు తెల్లెను, ముఖ్యులకు సదురకార్యము తీరంగమున లేదనవచ్చును. ఆశ్చర్యము జగ్గనీవారు ముట్టకుల మొగ్గుచు, ఫిరంగుల తీగ్రముగ కాల్చుచున్నారు.

ఇటలీపాగు మిక్కిలి పట్టుదలతో శత్రువుల నెదిరించి మాంటిపెట్రా కాశ్చేయరాగమున తాము నష్టపోయిన స్థానములకు మరల సాక్రమించుకొనిరి. అట్లునగరములనుండి పురుచును గురించుచున్నది.

హిందూజాగారి కుటుంబము తమ్ములను ప్రకటించుట అరబ్బునైనియును కురుక్షేత్రమున యుండిరి లైలు నొకదాని నట కాలుందిరి. ఈ ప్రకటన మొదలగు మూడువందల మైళ్ల దూరమున నున్నది. అంగ్లామైక్రములు ప్రభావ ప్రకటనకు తీ మైక్రవరకు రాగింది. అదేనట ప్రకటనను యువపవారి స్థానము మొదలగు సాక్రమించుకొనిరి. పారిపోవుచుండిన కురుక్షేత్రములను అంగ్లామైక్రములు తరుముచున్నది.

బోల్లివిక్కులకు జర్మనీయులకు ప్రెస్టులిపియు, న సంధి రాముల కుటుంబమున్నది. యన్యజర్మనీ, ఆస్ట్రీయా, టర్కీ, బల్గేరియా రాష్ట్రపు ప్రతినిధులు కుటుంబము చేసి యుండిరి. కాంతి సభకు జర్మనీ విదేశీయత్రీ కృపలకు గారభ్యులై యుండిరి. అధికకర్మరసాయనములను నుండు జర్మనీయులకును యన్యజర్మనీయులకును అవిరకాలమునకే అన్యోక్త సంబంధము లేకును. యన్యజర్మనీయుల నిశ్చయించి సభాసభాను భిక్యోద్దేయమొందవలయునని భయము చేయుచు, యన్యజర్మనీ యుం దంతకలహము విస్తరించుచున్నది. గూర్చి డిల్లీభాగ మంతయు బోల్లివిక్కుల పరిశీలించుచు కృత్రిమించుట తెలియచేయుచున్నది.

3-వ దేశీయమహాసభ

స్వరాజ్యవాదుల ప్రాబల్యము.

(మా ప్రత్యేక విశేషం యొద్దనుండి)

కలకత్తా, డిసెంబరు 28:—నేడు ప్రారంభమైన జాతీయ మహాసభ, సభామందిరము నుండిన ప్రతినిధి ప్రత్యేక బృందముతో, కడుగొప్ప బరగలగు. వెల్లియకు స్వేచ్ఛలలో నిర్బంధించిన అతి విశాలమగు మందిరము 20 వేలమంది జనులతో కిటకిటలాడుచుండెను. పోయిన సంవత్సరము లోన్నె నగరమునందు జాతీయ మహాసభ జరిగినప్పుడు స్వరాజ్యవాదులు పూర్వకాలపు జాతీయ సభా జనులను తమవలగా చేసి కొనటకు ప్రయత్నముల గావించిరి. ఈ సంవత్సరము జాతీయ సభ జనులలో ననేకులు స్వరాజ్యవాదులలో చేరిరి. కాన నేడు స్వరాజ్యవాదులు విశేష ప్రాబల్యము మొంది, ప్రస్తుత జాతీయ మహాసభ సంతటి నాడించుచున్నది. దేశము నందంతటను వారు స్వప్రయత్నములతోనే కాంగ్రెసు సంఘముల నన్నిటిని కళహంతులొనరిరి. ప్రతి రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సంఘమునందును స్వరాజ్యవాదులే యధిక సంఖ్యావలైరి. చెన్నపురి రాష్ట్రీయ సంఘమునందు అధికాంశం తిని పర్యాయక వస్తువారు తప్ప సంగము కంటే కమ్మలేమందియును బొంబాయి రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సంఘమునందు ఇంచుమించుగా నందఱును స్వరాజ్యవాదులై యున్నారు. చెన్నపురి స్వరాజ్యవాదులు ప్రారంభమైనది మొదలు, అధికాంశం తిని, కాంగ్రెసు సంఘసభ్యులుగ నున్నవారు గూడ అధిక సంఖ్యావలైరి. జాతీయవాదులైరి. మధ్యరాష్ట్రీయలలో తిలకుపక్షముననుండి అతనికప్రాత మిక్రుడై యున్న కపరేగారు సామ్రాజ్యవాదసభ కెన్నుకొనబడుటచూడ సరాజ్యవాదులొకవలకు విజృంభించిరి తెలియగలదు. బంగాళయంతయు స్వరాజ్యముకొనుట గట్టిగా వాదించుచున్నది. స్వజాతివిషయమున మహాత్ములైన వాయులకట్టి యభిప్రాయము లున్నను, మహాత్ములైన వాయులకట్టి స్వరాజ్యపక్షమున చేరిరి. కాంగ్రెసు సంఘము లన్నిటిని జయించి, జాతీయమహాసభా సాధారణ కార్యదర్శకులగుడ తమ లోనివానికే చేసికొనటకు స్వరాజ్యవాదులు సర్వప్రయత్నములను జేయుచున్నారు అభిలషారత కాంగ్రెసు సంఘమునందు ఇప్పుడు స్వరాజ్యవాదులే అధిక సంఖ్యావలైరి. బొంబాయియందును బంగాళీయునందును, స్వరాజ్యవాదులు కాని నాయకుల ననేకులను అభిలషారత కాంగ్రెసు సంఘము నుండి త్రోసివేసిరి.

స్వరాజ్యవాదులు తమ బలమును గుర్తించి, తమ ప్రయత్నములన్నియు సఫలమగుటకు ఈ సంవత్సరము జాతీయ మహాసభకు ఒక స్వరాజ్యవాదినే అధ్యక్షురాలుగ నెన్నుకొనిరి. థీసెంటుగారి ఆధ్యక్ష కోరికవ్యాధులను తావగా, వివరము కాంగ్రెసు అత్యయములగు బరగలమండిన అత్యయములను, ఇప్పటి స్వరాజ్యవాదుల యాశయములను నొక్కటే యగుచున్నవటకు సంజేహ మేమి యులేను. దేశమునందనేక భాగములందు స్వరాజ్యవాదుల్లిని విజృంభించుట పూర్వార్చారవర్తనలకు, పూర్వార్చి ప్రాముఖ్య భయోత్పాతములను అకురతము గలిగించినవి. బొంబాయిలో పూర్వార్చి ప్రాముఖ్య యాబులై యున్న నాయకులందఱును స్వరాజ్యవాద సంఘమును త్యజించిరి. వారిందవత్సరపు జాతీయ మహాసభకురానందుట కారణము రాజప్రతినిధి మాంసేను గాన బొంబాయికి వచ్చుటయేనని యనేకులు కారణము చెప్పబోయినను, తమ శిష్టములేకనే వారిసంవత్సరపు సభకు పోకుండునట వాస్తవము. తాము జయించితి మని స్వరాజ్యవాదులొక ఊహించిరి. నమ, దేశమువైతమ పట్టుబలచుండును కాకముందే మితవాదకక్ష నువదలివేయుట తెలివిలేకున్న యని నాయకులెఱుంగుదురు. పూర్వార్చారసరాయణుల కక్ష తోడ్పడుటకు మితవాదకక్ష నాయకులు త్రోసివేయలేక మితవాదకక్ష నాయకులలో కొందఱు కాంగ్రెసు సంఘము నుండి పూర్వార్చారవర్తనను, తేరాజీనామా యిప్పించి అనుకూలవర్తనలు చేయవలయుచున్నారు.

ప్రస్తుత యున్న సంయుక్తకార్యకర్మలకు యుఖ్యముగ ఎక. సుబ్బరావుగారి కీర్తితియే వర్తించుచున్నది. గొప్పస్వరాజ్యవాదులలో కొందఱు సమాధానకర్తయగుచున్నను, కాంగ్రెసు లీగు విధానముకంటే నధికముగ సంస్కరణముల నొనరుచున్నవారు కలకత్తాలో గడచిన దేశములనున్నారు. ఇందునీ, అరే. దాను ప్రకటించి గొప్ప విశేషముగ పాల్గొనుచున్నార. వీరికి కాంగ్రెసులీగు సంస్కరణములు సహజతయే. తమయు ప్రజలకు పూర్తిచేసిన ప్రభుత్వము కావలెనని కోరుచున్నారు. వారు విశేష బలవంతముగా గాన కాంగ్రెసులీగు సంస్కరణముల మాత్రము కోరువాదక విశేష కార్యములేక కాంతిగలుగుదు. శత్రు విషయ నిర్ణయకర్తకు బరుగుముగ విశేషమును గడచిన జరుగునని ఊహించుచున్నది. మద్రాసుమొయలు.

THE GREAT WAR

[Reuter's Agency]

Russia

Maximalist Activities.

State of Siege at Moscow.

Discipline on the Rumanian Front

LONDON, December 27.
 PETROGRAD.—The Maximalists have proclaimed a state of siege at Moscow as a measure against counter-revolution.

The Frebreginsky regiment has refused to discontinue guarding the Taurida palace pending the opening of the Constituent Assembly because it distrusts the intentions of the Maximalists in the matter and the Enovsky guards have resolved not to arrest members of the Assembly.

It is reported from Jassy that M. Tehebbatcheff has arrested four ringleaders of a Maximalist plot to assassinate him.

The Rumanian Minister in Paris confirming this states that everything goes to show that discipline will be maintained on the Rumanian front.

Opposition to Bolsheviks Growing.

Correspondents emphasise the growing opposition amongst all classes to the Bolsheviks and a widespread disinclination of the troops from the front to embark on a civil war and furthermore that the army is breaking up and peace is inevitable.

Next Step in Peace Negotiations.

The "Times" states that after the enemy delegates have consulted their own governments the suspended negotiations at Brest-Litovsk will split up into three Commissions, one sitting in Petrograd under the presidency of M. Trozky, the second concerned with purely military matters sitting at Odessa and the third preparing material for a prospective European Peace Congress.

Germans Massing Troops in Rumania.

The Germans are massing troops on the southwestern and Rumanian fronts with a view to securing the rich harvests of Southern Russia. It is pointed out that this concentration may ultimately be intended for despatch to Asia Minor.

Troops and Constituent Assembly.

The Constituent Assembly is being convoked on January 2nd; even ignorant classes are interested in its fate. Troops in the Petrograd garrison have showed a cautious disposition and cheered the Constituent Assembly.

Russo-German Armistice.

Commission to Restore Relations.

LONDON, December 27.
 AMSTERDAM.—A telegram from Berlin says that a German commission, as providing the armistice, is proceeding to Petrograd to arrange for the relief of civilian and military prisoners and the restoration of Russo-German relations within defined limits.

General

The Kaiser's Claim.

Confidence in Final Victory.

LONDON, December 27.
 AMSTERDAM.—The Kaiser has returned to Berlin. In a message to the Minister of War he claims that all the efforts of Britain, France and America have been in vain owing to the death-defying courage of the troops and the strong support of the homeland with munitions of war. He concludes with an expression of confidence in final victory.

German Institutions in Jerusalem.

Two Not Occupied by British.

LONDON, December 24.
 AMSTERDAM.—Reporting the fate of the German institutions in Jerusalem a Berlin semi-official communique states that the Kaiserine Auguste Victoria Institution on the Mount of Olives and the Paulus Hospital have not been occupied by the British and their staffs are remaining and have not been disturbed.

American Sugar Supply.

LONDON, December 27.
 WASHINGTON.—Mr. Hoover states that the American sugar supply in 1918 will have to be augmented by a quarter of million tons from Java.

United States Railroads.

Government Assumes Control.

LONDON, December 27.
 WASHINGTON.—President Wilson announces he is assuming the possession and operation of all the United States railroads. Mr. McAdoo has been appointed Director-General of Railroads.

French Losses Through Submarines.

LONDON, December 27.
 A French official communique says that sinkings during the week were one steamer over and one under 1,600 tons.

Italian Losses.

In Italian official communique says that sinkings were three steamers over 1,200 tons, one sailingship over and two under 100 tons. Two steamers which were torpedoed were beached.

Australia and Conscription.

Growing Opposition Majority.

LONDON, December 27.
 MELBOURNE.—The latest figures in the conscription Referendum are for 870,000 against 1,050,000. These include the first returns from the Australian Military Forces which it is officially announced are 17,000 for and 23,000 against.

Stefansson Arrived at Fort Yukon.

LONDON, December 27.
 OTTAWA.—The explorer Stefansson who went north in 1915 to make a further examination of the land which he had already discovered in the area north of Beaufort sea has arrived at Fort Yukon.

Obituary.

LONDON, December 27.
 The death of Major-General Hugh O'Donnell is announced.

Western Front

Intense Artillery Firing.

LONDON, December 27.
 A wireless German official communique reports intense artillery firing south-east of Ypres and in the neighbourhood of Moerwaere and Marcoing.

INDIAN TELEGRAMS.

(FROM OUR OWN CORRESPONDENTS.)

(BY WIRE.)

Calcutta

The Indian National Congress.

The Subjects' Committee.

CALCUTTA, December 27.
 The Subjects Committee of the Indian National Congress met this afternoon and discussed draft resolutions. Resolutions on the Press Act, Military Training and Mohamed Ali's internment were adopted. Mr. B. G. Horniman will move to-morrow in the Congress the resolution on the Press Act. Mr. J. N. Roy on military training and Mr. Tilak on Mohamed Ali's internments. The draft resolution on Self-Government was taken but as there was some division of opinion with regard to complete Provincial Autonomy further discussion on the subject was postponed till to-morrow morning when the Subjects Committee will again meet just an hour and a half before the Congress. In the meantime members of the All-India Muslim League present here have been informally requested to give their opinion on the draft resolution on the question of Self-Government. The resolution will be taken up by the Congress only on Saturday.

Congress Military Resolution.

CALCUTTA, December 27.
 Dr. S. K. Mullick, Secretary of the Bengali Regiment Committee, has given notice of the following addendum to the Congress military resolution advocating a system of compulsory military service modified to suit Indian needs. His resolution is:—"That having regard to the heroic self-sacrifice of the other parts of the Empire in the prosecution of the present war, it is the duty of the people of India to help the Allied cause with men, money and munitions and further with a view to placing at the service of His Majesty the King Emperor the immense man-power of India, this Congress calls upon the people of India to volunteer in larger numbers for the regular army, whether as combatants or non-combatants, and if the army requirements are not adequately met by voluntary recruiting, the people should be prepared for a modified system of compulsory military service in the provinces which have not furnished a fair proportion of recruits."

An Overflow Meeting.

Speeches by Mr. Wadia and Mrs. Naidu.

CALCUTTA, December 29.
 Yesterday while Mrs. Besant was delivering her presidential address at the Congress pandal there was an overflowing meeting at College Square before a gathering of about 6,000 persons where Messrs. Wadia and Khaparde and Mrs. Sarojini Naidu delivered eloquent addresses on Home Rule which were listened to with rapt attention.—(New India)

Subjects Committee.

Madras Members.

CALCUTTA, December 27.
 A number of delegates from Madras, reported to be about 1,500, met this evening and elected the following fifteen gentlemen as Members of the Subject Committee: Hon. Mr. Yakub Hasan, 2. Mr. Chakral Chetty, 3. Mr. T. V. Gopalawamy Mudaliar, 4. Mr. Manjari Ramaier, 5. Mr. Haji Abdulla Essack Seth, 6. Mr. R. Giri Rao, 7. Mr. K. Venkatappiah, 8. Mr. T. Sivasankaran, 9. Hon. Mr. K. R. V. Krishna Rao, 10. Mr. P. Venkateswarlu, 11. Hon. Mr. B. V. Narasimhaier, 12. Mr. B. P. Wadia, 13. Mr. Karimutu Theagaraya Chetty, 14. Mr. N. Krishnaswami Iyengar and 15. Hon. Mr. K. V. Rangaswami Iyengar:—(New India.)

TELEGRAMS.

Mass Meetings.

Home Rule Addresses.

CALCUTTA, Congress Camp, Dec 27.—There was a mass meeting on Tuesday evening at Beadon Square with the Hon. Pandit Gokarnath Misra in the chair when several stirring and eloquent speeches were delivered on Home Rule by Messrs. Panch Cowri Bannerjee, Bepin Chandra Pal, Chandrasekara Sarma and another Home Ruler of Madras and two other Bengalee gentlemen. The Chairman made a most convincing and eloquent speech controverting the plea of the Anglo-Indian agitators against Home Rule and said that in the numerous addresses to villagers in the United Provinces the masses had told him that neither Anglo-Indians nor the bureaucrats in this country represented the interests of the masses and that nothing short of Home Rule, on the lines indicated in the Congress League Scheme would meet their needs. It was not true Mr. Gokarnath said, that the masses did not understand the Congress League Scheme. The details they might not understand, but the benefits that would accrue to the country by the grant of Self-Government, they fully realised, would be for the betterment of the people of this country.

Mr. Pal.

Bepin Chandra Pal, in his stirring address, pointed out that Home Rule, if granted to India at the present critical juncture would be for the good of not only India but of the British Empire at large.—(New India.)

Press Opinions

The 'Daily Telegraph'.

LUCKNOW, December 29
 The 'Indian Daily Telegraph' says:—There are few more cogent remarks in Mrs. Besant's address than that in which she says that the lesson of the War is that India should have Home Rule. The self-respect of a vast people will be raised to a new level by changes which it is in the power of Britain to make, and as the War has become a portion of national life, it is out of the War that these changes will grow. The struggle has proved that India can fight as well as toil and help in the hour of necessity. Is that a claim to the consideration of her right to the new place in the Empire? (New India.)

Press Opinions on Mrs. Besant's

Address.

"Advocate of India."

BOMBAY, December 27.
 The "Advocate of India" says:—Mrs. Besant has done India a great disservice in inculcating the belief in the immediate practicality of Home Rule. We condemn her theorizing as heartily as ever. We cannot forbear a tribute to her ability and fearless force of character, but we wish they could have been less dangerously and subversively used.

The "Pioneer."

ALLAHABAD, December 27.
 The 'Pioneer' commenting on the Congress Presidential address says: It was inevitable that Mrs. Besant should dwell on the personal aspect of her position.

The "Leader"

The "Leader" says:—In it, 'New India' will seek inspiration and find summed up an irresistible case for the grant of Self-Government, sooner the better, but disagrees with Mrs. Besant's military conception of the rights and duties of leaders and followers in a political matter.

BOMBAY, December 27.
 The tone of the vernacular press comments on the Congress Presidential address is one of general approval:—

The "Sanj Vartaman."

The "Sanj Vartman" says: It is the outcome of a close study of events and men. It is the result of a life long work in India's cause. It is the outpouring of a powerful and masterful intellect. It is the confession of a Martyr and patriot. It is indeed an exposition of India's grievances and India's demand and her high and unbounded hope and faith in the future.

The 'Praja Mitra' and 'Parsi'

The "Praja Mitra and Parsi" says:—Indians would probably not have used such courageous language. She might be said to be a little in advance in asking for full swaraj in five or ten years.

The 'Jam-e-Jamshed'.

The "Jam-e-Jamshed" writes:—Moderates might not appreciate some of her views and some of the demands are hasty.

The 'Hindusthan'.

The "Hindusthan" says:—Mrs. Besant has well earned the honour bestowed on her.

The Social Service Conference Postponed

Owing to Too much Attendance.

CALCUTTA, December 27.
 The First All India Social Service Conference has been postponed sine die. The situation was that as the audience outnumbered the capacity of the University Institute Hall, where it was announced to have been held, it was decided to hold an open air meeting at College Square, but even then the attendance was too large for an orderly meeting.

The Mother of Ali Brothers.

Welcomed with Ovations on the Way.

CALCUTTA, December 27.
 Abadi Bano Sahaba, mother of Mr. Muhammad Ali, President-elect of the All-India Muslim League, Calcutta Session, and her party, consisting of Doctor M. H. Ansari, Mr. Moccizam Ali, Barrister, Morarabad, Mr. Manzoor Mahmed, Mr. Tassaddug Ahmed, Khan Sherwani, Barrister, and Mr. Abdul Majid Khwaja, Barrister, left Delhi by the express on the night of the 23rd instant for Calcutta.

TELEGRAMS.

cutta. On their journey they were received by enthusiastic crowds at Aligarh, Cawnpore, Allahabad, Mughal-sarai and Patna who had come to pay their respects to the revered old mother of the trusted leaders. Shouts of Allahu Akbar were raised by the people assembled who showed great enthusiasm and commotion on seeing her. She was garlanded and feted and she and her party were hospitably entertained all along the journey by the people with sweets, fruits and sumptuous "Nashta". Abadi Bano Sababa spoke a few words to her brethren thanking them for the hearty reception and enjoining on them strict adherence to the principles and tenets of Islam and to fear none but the One Great God. Her words moved the people to tears. In spite of her infirmity and old age she bore the long and tedious journey well. (New India.)

The Moslem Educational Conference.

CALCUTTA, December 27. The thirty-first session of the All-India Mahomedan Education Conference commenced sitting to-day under the presidency of Mr. M. A. N. Hyderi of Hyderabad. Members and visitors numbered over 2,000 including Sir Henry Wheeler, Mr. J. O. Cuming, Justices Greaves and Chandhuri and Mr. Justice Ator Rahim of Madras, the Raj of Mahmudabad the Hon. Mr. Mahomed Shafi, Mr. Abdul Latiff and Mrs. Sarojini Naidu. The Hon'ble Mr. Ator Rahim, chairman of the Reception Committee said in the course of his speech that instead of flitting away their energy in matters political, let them look nearer home and take the educational problem seriously in hand. He said:—Let us have free education, for education will raise the people. Let us have compulsory education for that will fit the masses for their duty as private citizens and their duty as citizens of a great Empire. He also urged for the establishment of a Muslim University whose door would be open alike to the rich and the poor.

The Presidential Address.

The President in the course of his address wished it had been possible for Sir Asquith Muterjee to have presided over this session, for it would have marked in the educational world the "entente cordiale" of the two great communities whose even advances and mutual cooperation were absolutely essential for the progress of the country as a whole. Further on, he said, it was necessary that this conference should organise a band of workers in every village area to help the people in their fight against ignorance. The organisation of such an army should be undertaken forthwith by each provincial and district committee of this Conference. Referring to communal universities Mr. Hyderi said:—"Do not I pray you, regard this movement or movements of this kind as in any way separatist or provincial or sectarian. These movements, I consider make for the fulfilment of our national life so long as they are kept free from the poisonous taint of sectarianism leading to jealousy and hatred."

In conclusion he referred to the re-organization of Madrasahs, Sunanias, Chhages, education of girls, need of libraries and commercial and industrial education.

Mr. Hyderi suggested two directions in which advance was especially practicable. We must pay more attention, he said, to teaching as distinguished from cramming and we must assign a proper place to Islamic studies.

Resolutions urging free and compulsory primary education, facilities for the spread of Mahomedan education and establishment of universities were adopted.

Mrs. Sarojini Naidu then addressed the Conference.

President read the following letter received from H. E. Lord Lansdowne.

"I would be grateful if you would permit me before the work of the conference begins to convey through you a word of welcome to the members. I am glad it has been decided to hold the Conference this year in Calcutta because its presence here will help to bring into prominence the great need for education among the members of the Community. Within this Province, Numerically Bengal is by far the most important Mahomedan Province in India. In fact it contains over one third of those who in India profess the Religion of Islam. Of the 24 Millions the great majority are industrious cultivators but not more than 5 per cent are literate and only about sixty thousand have any knowledge of the English language. This is a state of affairs which demands the most careful consideration on the part of the Government of Bengal. In a province where more than 50 per cent of the total population profess the Faith of Islam and yet those who can read and write represent only about 3.10th of the literate population Mahomedans cannot take their fair share in the political, social, and industrial development. In recent years there has been a large increase in the number of children attending primary schools and this is a hopeful sign but the numbers who take advantage of more than the rudimentary stage are still very small. Believe that while in primary schools nearly 50 per cent of the children are Mahomedans in the Middle Schools the percentage is only 34, in High Schools it is less than 20 and in Colleges less than 9, while in professional interests the percentage is only just over 7. Therefore in the interests of the country at large that Mahomedans should receive such special facilities as may be necessary to enable them to benefit as fully as others from the educational institutions which are maintained wholly or partially out of public funds. It is for you to consider and to advise Government as to how far these facilities should be provided in the direction of pure High School and College education and how far it is possible and desirable to give the training of your children a character which will lead more directly to the agricultural and industrial development of the country. Lord Curzon's administration was especially sympathetic towards Mahomedan education and during the last five years marked progress has been made. A special officer appointed by His Excellency Inspectors was appointed to watch over the interests of Mahomedan education the curriculum in the Madrasahs was revised so as to bring these institutions into line with the modern educational system. The Government have also an important part to play in the development of the Mahomedan community and the funds thus set free are now devoted to the provision of scholarships in colleges and Madrasahs, special

stipends were made available in the Civil Engineering and Medical colleges for Moslem students. The hostel accommodation for Mahomedan students in Calcutta was enlarged. In Dacca spacious premises have just been provided in the old Secretariat Buildings for the Mahomedan students of Dacca College. A minimum number of places in Government and Aided Colleges was also assigned to Mahomedans and arrangements made to secure a proper percentage of such pupils in Government and Aided High Schools. These steps as I have said show marked progress but there is still much to be done. Schemes were formulated for the establishment of a Mahomedan Arts College in Calcutta and for another at Dacca as part of the proposed Dacca University but the consideration of these has had to be postponed pending the report of the Commission which is sitting in Calcutta and pending the days of less financial stringency. Thirty years ago your great founder Sir Syed Ahmed organised the Mahomedan Educational Conference. He realized that if the members of the Mahomedan Community were to take a place in the Government of their country commensurate with their numbers and their importance they must prepare themselves by means of a liberal education to secure that liberal education. He gave his life and he has left behind him a great memorial in the Mahomedan Anglo Oriental College at Aligarh. I welcome you all to Calcutta and I feel sure that keeping the ideals of your founder before you, you will, by your deliberations these ideals one step nearer realization."

Yours Sincerely,
RONALDS HAY.

Delhi

The Heroic Deeds of the First Seven Divisions.

Meeting to Commemorate Them.
A Message to the Commander-in-Chief in India.

DELHI, December 27. The following telegrams are published from the Secretary of State for War, London, to the Commander-in-Chief, Delhi, dated 15th December 1917:—The following is intended for the troops concerned under your command:—Those assembled to-day in the Albert Hall, London at a meeting honoured by the presence of Their Majesties the King and Queen, and Queen Alexandra to raise the heroic deeds of the first seven divisions and their warmest greetings to all absent comrades and with them good luck and a victorious home coming.

The Commander-in-Chief's Reply

From the Commander-in-Chief to the Secretary of State for War, dated Delhi 18th December:—Your telegram. In the name of the troops under my command who formed part of those gallant first seven divisions I desire to express our sincerest gratitude for the kind thoughts and the good wishes of our noble comrades in England and to convey our most heartfelt wishes to the sick and wounded of them for a speedy return to health to be fit for an early and complete victory and to one and all for good luck in the coming year.

A Proclamation of Prohibition.

DELHI, December 26. A proclamation dated first December His Majesty's:—Government have prohibited the import into the United Kingdom except under licence from His Majesty's Treasury of all bonds, debentures, shares or stock certificates, scrip and other documents of title relating to any stocks, shares or securities with the exception of matured bonds redeemable in the United Kingdom and coupons falling due for payment in the United Kingdom.

All-India Musical Conference.

Objects of the Conference.

DELHI, December 27. The Second All-India Musical Conference will be held at Delhi during the Easter holidays. The first Conference was held in 1916 in Baroda under the patronage of H. H. the Maharaja Gaekwar. The objects of the conference are:—(1) A good workable uniform Raga system such as would enable us to learn and teach music without difficulty. (2) A good simple uniform notation system for the whole country. (3) A perfectly reliable history of Indian music and musicians. (4) The determination of Shruties and their uses in the Ragas. (5) Impressing on the people the educational value of music and the necessity of introducing graded courses in schools and colleges, and (6) A central academy of music where first class music could be taught according to the most up-to-date methods. A Reception Committee consisting of Rai Bahadur Sultan Singh, Nawab Ahmad Saidkhan, Rai Bahadur Damodurdas, Thakur Nawab Ali, Mr. Bhattachanday, Prof. Joshi, Dr. A. C. Sen and others has been formed. Arrangements are being made to approach Indian states to send their State musicians and to invite prominent musicians of India to the Conference.

United Provinces

Shiah College Lucknow.

Foundation Stone Laid.

LUCKNOW, December 27. His Honour the Lieutenant-Governor to-day laid the foundation stone of the Shiah College. He said that 4 lakhs hitherto collected as endowment fell short of the 12 lakhs which it was confidently hoped to secure in January 1916, and still further short of the 40 lakhs which was mentioned in the Shiah address on that occasion. He did not think it wise to begin the building until they had at least 8 lakhs in their treasury and therefore he, on behalf of the Local Government and the Nawab of Bahpur as temporary leader of the Shiah, had each contributed in present one lakh. This brought their total up to 8 lakhs, in addition, His Honour trusted that the colleges would uplift their community and produce a succession of learned, upright and loyal men for the service of India and Islam.

Burma

An Inquest on a Dead Body Demanded

RANGOON, December 26. Mr. H. E. Paddon Bow, whose wife was killed on the 19th June last by falling through a carriage door on the line near Ywadow station, not being satisfied with the railway companies and local police enquiry wrote to the Inspector-General of Police, Burma, that he after enquiry into the matter has requested the District Magistrate, Yamethin, to hold an inquest.

Bombay

H. E. the Viceroy and Mr. Montagu.

Interviews.

BOMBAY, December 27. His Excellency the Viceroy and the Secretary of State to-day granted interviews to the following gentlemen:—Messrs. V. R. Kothari, B. V. Jadhav and S. R. Bole representing the Deccan Ryots Association Rao Bahadur R. C. Artai, S. V. Mensinkal and S. T. Kambl, representing the Lingayets of the Southern Division, Sir Vishaldas Thackersey, the Hon'ble Mr. G. V. Mehta, the Hon'ble Mr. Lallubhoy Samaldas and Sir D. E. Wacha, representing the Indian Merchants Chamber, Sir Jamsetji Jeejeebhoy, Sir D. E. Wacha, J. B. Petit and H. P. Mody, representing the Parsi community. The Thakor of Kerwada, The Thakor of Amad and the Thakor of Utella, representing the Talukdars and Sardars of Gujarat, Sir N. G. Chandavarkar representing the Depressed Classes Mission, Mr. C. H. Setalvad, Vice-Chancellor of the Bombay University and Sir Ehsanul Rahmatullah.

Latest Telegrams.

[ASSOCIATED PRESS.]

CALCUTTA, December 28. The All India Social Conference had to be postponed owing to the impossibility of finding any building in Calcutta large enough to hold it.

CALCUTTA, December 29. The Congress reassembled to-day at 12 noon with Mr. Besant in the chair. The first four resolutions were put from the chair and carried unanimously. The first two resolutions expressed sorrow at the deaths of Dadabhai Naoroji and Abdul Razul. The third resolution expressed loyalty and attachment to the Throne. The fourth resolution welcomed Mr. Montagu and expressed hope that his visit to this country would be crowned with success, and that it would convince him of the supreme necessity for establishment of responsible government in this country. Mr. Bai Gangadhar Thak then moved the following resolution:—That this Congress urges on the Government the immediate release of Messrs. Mahomed Ali and Shaik Ali who have remained incarcerated since October 1914 and are now kept interned because of religious scruples which they hold in common with the whole of Islam in India and elsewhere and which are not incompatible with loyalty to King Emperor.

The second session of the Local and Municipal Engineers' Association will be opened by the Hon'ble Dewan Bahadur P. Rajagopalachari at 12 noon on Saturday the 29th instant at the College of Engineering, Madras.

BOMBAY, December 28. Presiding over the fourth All-India Conference of the Indian Christians which is now holding its sessions in Bombay, Mr. M. D. Davadoss, of Madras, referred to the present political situation in India and said what concerned them most was what should be the attitude of the community towards it. He said:—I may emphatically say that individual opinion apart from community as a whole, I am speaking with a full sense of the responsibility, is against any form of Home Rule as put forward by the so-called Home Rulers. I am voicing the opinion of the community when I say (1) that the people of this country may continue to have not arrived at that stage of development when they could govern themselves. (2) Clanking of castes and crowds makes it injudicious may dangerous at any rate at present to remove the protecting hand of the British nation from the internal administration of the country; (3) the majority of our public men have not learnt to subordinate self to public good; (4) the basic idea that every member of every class and caste however low is a citizen entitled to equal privileges has not been understood by people at large and (5) that vested rights of certain classes and castes are too strong to give way to political sagacity and wisdom.

[REUTER.]

LONDON, December 27. The British communique says:—There was hostile cannonading north-eastward of Ypres.

The French communique says:—Artillery struggle continued north of Caubieres Wood. It is confirmed that German attack here yesterday was very violent. After a powerful artillery preparation, enemy threw two battalions into assault, but fire dispersed them. During the second attempt, enemy elements reached our positions, but were immediately driven out. The number of enemy corpses testifies to heaviness of enemy's losses.

The Italian Official Communique says:—Twenty five enemy aeroplanes attempted to bombard aviation camp westward of Treviso. British and Italian aeroplanes succeeded and entirely destroyed some into action forcing enemy to retire. Eight enemy machines were brought down. Eight machines made renewed attempt in afternoon. We drove them off, beginning down three. Altogether eight fell in our lines and three in enemy's lines. All of ours returned. Damage done was insignificant.

ఆంధ్రుల కాంగ్రెస్సైనికపత్రిక.

[విజయవాడ గోవిందరాజుగారు, బి. ఏ.]

ఆంగ్లాధ్యయ మారంభమే ఆరేళ్లవను ఆంధ్రుల యాశయములను వెల్లువలవై ఆంగ్లేయ సైనికపత్రిక యొక్క పాపింప బడక పోవుట మిగుల శోచనీయము. నాని యాశక్యతను గూర్చి నేను వ్రాయదలచుకొనలేను. ప్రతిరోజును అది కన బడుచునే యున్నది. మొన్న ముంబైగూరికి ఆంధ్రులు సమర్పించబడిన విజ్ఞాపనము గాట్టియ ప్రభుత్వమువారిచే నిరాకరింపబడినపుడు 'హిందూ' పత్రిక గాని 'మ్యాండ్రియా' పత్రిక గాని ఆ ప్రకారము చేయలేదు. 'మ్యాండ్రియా' పత్రికాధిపతులు ఆంగ్లాధ్యయమునకు వ్యతిరేకులు కాకపోయినను, స్వరాజ్యమును గురించియే కాని ఇతర విషయములను గురించి వారికేమియు పట్టుదలేదు. వారిశోకవంక ఆంగ్లాధ్యయము వద్దని ఆంగ్లములేమి కోపముచున్నవో యని భయము. రెండవవక్త ఆంగ్లాధ్యయము వాంఛనీయుని చాటికె, అతని లాగ్రహించెదరేమో యని భయము. అందరిని సంతోషపెట్టకలె ననెడి యుద్దేశమే కాని, ఏ యుద్ధమును సదుద్ధము మో ఏది యుద్ధము పోతు వో నిర్ణయించు ప్రయత్నమును, ఆంగ్లాధ్యయము యొక్క నిజస్వరూపమును గ్రహించి దాని సందేశమును లోకమునకు ప్రకటింపవలెననెడి యుద్దేశమును వాటిలేవు. ఇక 'హిందూ' పత్రికాధిపతులు ఆంగ్లాధ్యయమునకు ప్రత్యక్షత్రువులే. వారి స్వాభిప్రాయ మెట్లున్నను, పదు శొకండుజిల్లాల ప్రజలయభిప్రాయములను తెలియజేయునాంగ్లాధ్యయము నిరాకరింపబడి, ప్రజల వాత్సల్యకృత్యమునకు భంగము కలుగవచ్చు ప్రదేశము వారు తయారుచేయుచు దెలుపుదురని యనుకొంటిమి. అట్లుగాకుండ ఆ మాటయే యెత్తక ఊరకుండుట దేశీయపత్రికానిర్వాహకుల కెట్టి ధర్మమో తెలియరాదు. కాని, దీనినిబట్టియేను ఆంగ్లము వైవాహికము కొని లాభము లేదనియు, స్వయంసాహాయ్యమే స్వవిధాని వృద్ధికిని మూలమనియు తెలిసికొందురని భయములే.

ఎటులైనను, సంపూర్ణసాతత్వముగల రాష్ట్రము కాకలేననికోరుచున్న ననము ఒకలక్షరూపాయల మూలధనముతో ఒకయాంగ్లేయ సైనికపత్రికను ఇన్నాల్లేండియు స్థాపింప లేకపోయినందునకు చాల సిగ్గుపడవలసింది. మొట్టమొదట 'మెద్రాసుస్టాండర్డ్' పత్రిక యమ్మునుపోయినపుడు, ఆంగ్లాధ్యయములాదానినిబోధింపుచున్నారనివదలించియుండినది. కాని, ఎట్టిప్రయత్నములును దానినివదలమై జరిగియుండలేదు. తుద కది ఆనిబీసెంటుగోరసానిగారిచేతినోపడెను. ఆంగ్లేయ సైనికపత్రికను స్థాపించుటకుగల సంచి యనకాశమునట్లు పోగొట్టుకొంటిమి. ఒక యేడాది క్రిందట దీనినివదలమై కొన్ని ప్రయత్నములు జరిగినవి. రెండు లక్షల మూలధనముతో భాగము ఒకటికి నూరు రూపాయల చొప్పున ఒక బాయంటు సాకు కంపెనీ స్థాపించెద మనియు, ఆంగ్లాధ్యయ సైనికపత్రికను ఆంగ్లేయ సైనికపత్రికను నడపెద మనియు ఆంగ్లాధ్యయ సంఘకార్యదర్శి కొండా వేంకటప్పయ్య సంగతులు గారు ప్రయత్నించుచుండిరి. భాగములు కాగోరువారు వాకును చుకొందరు పెద్ద మనుష్యులకును లేదు నామములను తెలుపవచ్చునని కూడ అందు ప్రకటించియుండిరి. వారి యాశ్చర్యకారము నేను కొందరివద్ద భాగములుగా పంపటకు సమ్మతి పుచ్చుకొని వారికి తెలియజేయుచుండిని. మరికొన్ని పోట్లకూడ ఇట్టి ప్రయత్నములు జరిగియుండును. ఇంతియగాక, బెజనాదలోను ఇతరస్థలములలోను పత్రికలు సభలగావించి ఉద్యమమునకు తోడ్పడును మని తెలియజేసి యుండిరి. కాని, తరువాత దీనిని గురించి ఏమైనదియు తెలియలేదు. ఏదైన వాటంకములవలన ఉద్యమము నెరవేరియుండిన నుండవచ్చును. కాని, ఇప్పుడుతెలిగి యున్నవామతో పనిచేయుటకు తరుణ మాసము మైంది. మొన్న ఆంగ్లములకుజరిగిన పరిధివమింకను ప్రజలు చూచలేదు. ఆంగ్లాధ్యయములందరును కాంగ్రెసుకోటకు కలకత్తాలోకలవబోవుచున్నారు. అప్పుడు దీనినిగురించి తగుప్రయత్నములు గావించెద రని నమ్ముచున్నాను. ఈ పాటికార్యమును నడచు చేయలేనయెడల, నడచు మాంధ్రులమనియు సామ్రాజ్యముల నేలినవానిసంతతివార మనియు ప్రజలముఖకొట్టి పరిహాసపాత్రుల మగుటకంటె మీరే మారు శత్రువునని అతవవారిచేత జేరుట మేలు. పట్టుదలయున్నవో పనులు కాకపోవు. మననాయకులు ఆంగ్లాధ్యయమునందలి ముఖ్యపట్టణములకు బోయి ఉపన్యాసములిచ్చి ప్రజలకు బోధపరచినయెడల కావలసిన ధన మతిముఖముగ చొరకునను నమ్మకముకలదు. వట్టిప్రతికాప్రకటనములవలన కార్యము సఫలముకాదు. ఒక నెలరోజులపాటునను దీనికై యుచితరీతిని కృషి సల్పినయెడల ఆంగ్లముల కొక యాంగ్లేయసైనిక పత్రిక నుతి సులభముగా అభింపగలదు. ఎల్లరును ఈ మహాద్యమమునకు పూనుకొందురు గాక!

ప్రజాభిప్రాయములు

“రాజా ఆఫ్ పానుగల్లు”

ఆయాధ్యయ వైశిష్టికతోడి యుద్ధమును జదివినది. శ్రేయోభిలాషి గోరు నంశములకు నాకు దెలిసినంతవరకు కొన్ని వివరములు వ్రాయుచున్నాను. శ్రీకాళహస్తి చైలవృక్షమునకు అతి సమీపమున పి. రామారాయనింగారు (రాజా ఆఫ్ పానుగల్) ఒక శ్రోత నగరమును నిర్మింప నుద్ద్యమించియున్నారు. దానికి “పానుగల్లు” అను నామకగణము చేయబడి యున్నది. “రాజా ఆఫ్ పానుగల్లు” అను బిరుదవాచక మాయుద్దమిత నగరమునుబట్టి కలిగిన దనుటకు సుదేహములేదు. ఉద్దిష్ట ప్రదేశము వెంటలపాడు అను గ్రామమునకు సంబంధించినది. నగరమునకు కలయు నంగము లన్నియుగలించె మించుమించుగ నున్నవనియే చెప్పవలయును. ఇప్పుడచ్చట నొక శృంగారమైన సాధమును గట్టించియున్నారు. దాని వెనుక నొక రహస్యమైన యారానము విలసిల్లుచున్నది. గ్రామమును సాగ్గక నామధేయమున జేరుక గాంబోలు, మంగులూరు వెంటలను దయాన చేయు కాల యొక్కటి నిర్మించిరి గాని, యిప్పుడయ్యది పాడు పడి నట్లు గ పడుచున్నది. బియ్యమును తయారుచేయు గుళికల యొక్కటి నూతనముగ గట్టించి వలయు యంత్రములను దెప్పించి యున్నారు. అది యాదాయకరముగ జరికాలము పనిచేయునని నమ్మియున్నాను. అధిక భవనమునుచేసి యొక వ్యవసాయ పాఠశాలను నైతము గట్టించియున్నారు. అచ్చట ఇరువది ముప్పదిమంది బాలురు చదువుచున్నాను. నగరము నందు కొన్ని యంగళ్లుకూడ నున్నవి. ఇప్పుడొక మద్యము నమ్మకగడియు దానియెగుట నొక చెట్టుక్రింద దాంబూలాదుల విక్రయించు నంగడియు మాత్రమున్నది. ఇంకమిద నగర మభివృద్ధి కానుగాను ఆంగ్లేయమునకు కావంతయు సందేహములేదు.

విస్తీర్ణము నుమారు రెండులక్షల చదరపు గజములుండవచ్చును. జనసంఖ్య అచ్చట బనిచేయు నొకరులతో జేరి నుమారు ఏబదికి తక్కువ లేకయుండును. అయినను శ్రీకాళహస్తి పుణ్యక్షేత్రమునకు వచ్చు యాత్రికులు నేనవేల ప్రతిదినము నీ సూర్యమునే పోవలయును. గణించవలసినంత ఆదాయముప్పుడు లేకున్నను ఇంకమిద విశేషముగవచ్చు మాగముల నెన్నిటినో కలుగజేయువచ్చును. ఒక గ్రామమునందలి యొకభాగమే కావున గవర్న మెంటునంగుల బ్రత్యేకముగ రిజర్వుచేయుటకు నీలులేదు. నగరవాసులమీద దాయనింగారికి సంపూర్ణమైన యధికార మున్నది. ఈకారణములను బట్టి వారికి ‘రాజా ఆఫ్ పానుగల్’ అనుబిరుదు సర్వాధిపతుల నొప్పి యున్నది. ఈయధిపతుల సైన్యమును దనయొంటికి తానే రాజా నని పిలుచుకొన గూడదా నని కొందరు ప్రస్తుతంబు కాంబోలు. వారివారి యిష్టము కావున నే నెట్లు చెప్పవచ్చును. నాను మాత్ర మట్టి యభిలాషగలదని చూపుచున్నాను.

‘రాజా ఆఫ్ పానుగల్లు’

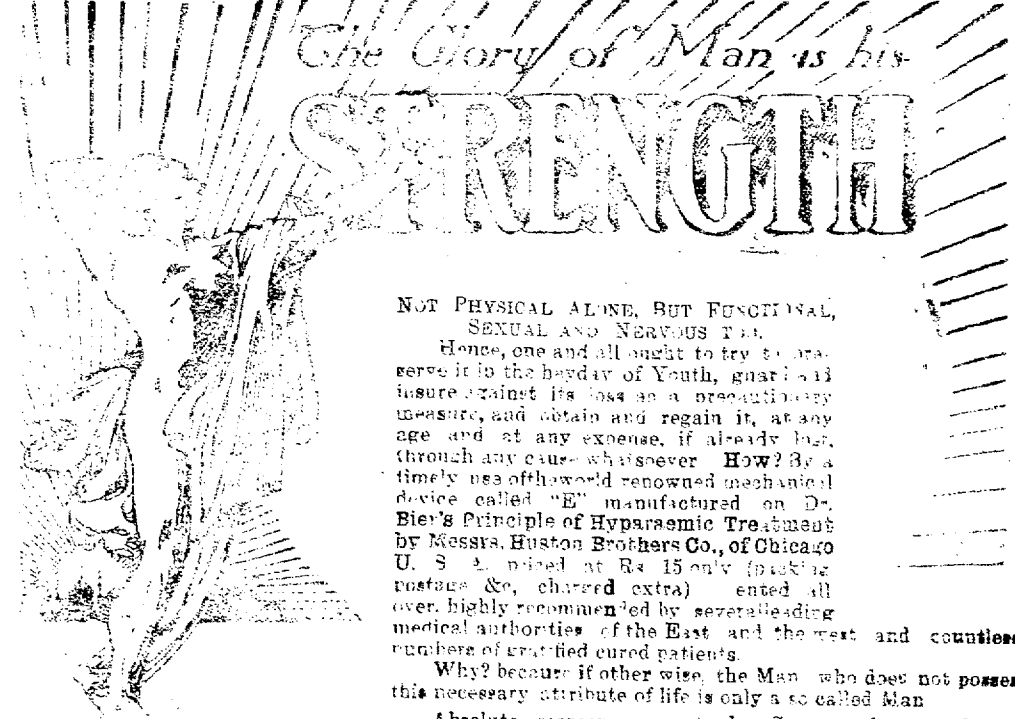
పిల్లలకు తెలుగున ఇంగ్లీషు న్యాకరణము:—
ఎం. వేంకటరంగయ్య గారు ఎం. ఏ. చే ప్రచురింపబడిన ఈ పుస్తకము మా కార్యాలయము చేరినది. మా అభిప్రాయమును ముందు తెలిపెదము.

బొంబాయి ప్రభుత్వము వారి భవనమున నేటి రాత్రి శ్రీరాజుపరినిధిగారు ౫౯ మైకేలు నెడరుసానుగారికి “సర్” కితాబు నొసంగెదరు.

ఒకపిల్లవాడు పాటిపోవుట:— చిత్రాభివృద్ధియుజ్జ్వలాభిమునిగట్టణము తాలూకా గుడిగోపగ్రామము కాపురమును సాక గానచంద్రా చార్యులుగారి కుమారుడు రంగా చార్యులు ఆ పిల్లవాడు తల్లిదండ్రులు మొదలగు వార తనకితో చెప్పవండ్ల బయలుదేరి దేశాటము చేయుచున్నాడు. సుమారు 16 సంవత్సరముల వయస్సు, నల్లటి తీరము, పెద్ద కండ్లు, కాళ్లుపాదపు చురపి భోగ్యుల తెలిసినవారు పిల్లవానిని నిలిపి వాశేతక్షణము తెలుపసాగి నులు:—ఆరవెల్లి పుష్పాక స్వామి, తంగుడుపల్లి, వాల్తేరు.

బల్లారి నరసవికోదిని నభవారు
1917 డిశంబరు 29-వ తేదీ శనివారము
సాయంత్రము 5-30 గంటలకు
లవ - కుశ
నాటకమును (976)
విక్టోరియా పబ్లిక్ హాలులో
ప్రదర్శింతురు. చు రెప్పటికలెనే.

నోటీసు
రాజమండ్రి లెంపరరీ సబుకోర్టు ఫయిలు
రిగ్యులకు నె 39 రు దావా.
వాదులు 2 పళ్ల అచ్చయ్య,
ప్రతివాదులు 1 పళ్ల సత్యయ్యగారిరాలు.
సాలు అమలాపురం తాలూకా కాడేలంక.
పయి దావాలో 29-9-17 తేదీన కోర్టువారు చేసిన ఉత్తరువు ప్రకారము దావాలో రిసినదగా నేర్పరపబడిన నేను సదరు దావాలో వాది ప్రతివాదుల పుష్కడి యాస్తి యను ప్రాంతరినోట్లు, తనభాదస్తావేలులు, డిక్రీలు వగయిరా లను బట్టి కోర్టులవల్లను గాలిలక బాకీలను వేలము వేయట కు అజ్ఞాపింపబడినందున వేలపు యిష్టిచూపులో లభింపవలసిన పాత్రులు దాఖలా బాకీలను ఆమలాపురం గ్రామంలో నా ఆఫీసు వద్దను 1918 సం. ఏప్రిల్ ౧౭ నె 16 తేదీన సదరు యిష్టి చూపుచున్న వివాదాల నివారించి వేలము చేయుచున్నానని యంగు మూలముగా ప్రచురించుచున్నాడను. ఆస్తి నివరపు నేడ్యూర్సుకు నేలపు ముఠులన్న వేలమువేయ నగనరు జులు వగయిరానున్న కొనవలదిదాఖలు దావాలో రిసినవే మున నా ఆఫీసులో ఉచితముగా తనిఖిచేసుకోవచ్చును.
అమలాపురం } చానలి లక్ష్మీనారాయణ.
9-12-17 } (975) చేసెను.

The Glory of Man is his
STRENGTH

NOT PHYSICAL ALONE, BUT FUNCTIONAL,
SEXUAL AND NERVOUS TOO.
Hence, one and all ought to try to preserve it in the heyday of Youth, guard and insure against its loss as a precautionary measure, and obtain and regain it, at any age and at any expense, if already lost, through any cause whatsoever. How? By a timely use of the world renowned mechanical device called "E" manufactured on Dr. Bier's Principle of Hypersensitization Treatment by Messrs. Huston Brothers Co., of Chicago U. S. A. priced at Rs 15 only (packing postage &c. charged extra) sent all over, highly recommended by several leading medical authorities of the East and the West and countless numbers of gratified cured patients.
Why? because if other wise the Man who does not possess this necessary attribute of life is only a so called Man.
Absolute secrecy guaranteed. Correspondence only in English write to us, in all confidence if really interested of free descriptive literature regarding this marvellous cure, especially mentioning the "Andhra Patrika" to the.
[669]
Erectruss (A. P. DEFTT) Sole Agency for the East, Batal (Punjab) India.

నందరము ! స్వదేశీయము !! ఉపయోగము !!!

ఆంధ్రమెన 1918 క్యాలండరు

జులై 31-తేదీను అమృతాంజనము దీపావారీ రు. 5ల నుండును నొకేసారి గొనువారలకు ఒక క్యాలండరు ఉచితముగ పంపబడును.

ఇతరులకు క్యాలండరు 1-కి వి. పి. ఖర్చులు సహా 0-5-0.

వి. పి. X కాక, ముందుగా చీట్లు పంపివారికి క్యాలండరు చేరవచ్చును మా జవాబుదారి యుండదు.

కొన్ని ప్రశ్నలుమాత్రమే ముద్రింపబడినవి. ఆకాశంకము గలగళంకుటకు త్వరపడకు యత్నము.

తామర తైలము	పండ్లపాడి	మోహన తైలము
డబ్బీ 1-కి 0-6-0	డబ్బీ 1-కి 0-2-0	సీసా 1-కి 0-12-0

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు సిద్ధపథిము

చక్కని చర్మితో వెల రూ. 0-8-0 ; డబ్బీ 1-కి రూ. 5-4 0

పోస్టుఖర్చులు ప్రత్యేకము. అన్ని చోట్లలో విక్రయించబడుచున్నది.

అమృతాంజనం దీ పో,

109, ఫ్రేరిస్టా, బొంబాయి.

6, తంబు శెట్టిపేటి, మదరాసు.

పాదాశీర్షకు నరము: బొంబాయి నహితమైన డా॥ పి. డి.

సావంతుని వనోపధిసారసవరిల్లా

అనంతపురం రక్తములన జరించు జాడ్యములకు కిరీటుమంటి మందు. కురుకులను, మచ్చలను, గండమాలలను తుండ్లను, ప్రాంతోత్పలను అన్ని విధములవలన గలుగు చర్మరోగములను పోగొట్టును.

మిక్కిలి శక్తివంతమైన రక్తశుభ్రకారిణి

(శిశి)

వనోపధిసారసవరిల్లా గుణ మిచ్చుట నిస్సంకోచము, సహజమైనను మధ్యపచ్చిను అన్ని విధములైన రోగములను పోగొట్టును. కీరముగండలి పాదరసరోగములను, మలబద్ధకమును శాస్త్రసంబంధమును పోగొట్టి రక్తమును శుభ్రపరుచును. శరీరాశోగమును గలుగజేయును. 16 రోజులవరకు మందులకు 4 కేసుల బుడ్డిలో అమ్మబడును.

ప్రాప్తిచరు:— పి. డి. సావంత్, 144, ఫనస్వాడి, నెం 2 బొంబాయి.
Proprietor P. D. SAVANT, Fanaswadi, No. 144, No 2, BOMBAY.

ఏకభాషావిపి ప్రశంస

ఇది కన్నెలకు అపూర్వమైన విరచితము
వెల 0-4-0 పాక్షిక అధికము.

ఆంధ్ర వర్ణకళాశాల-విద్యా ప్రవృత్తి.

ఇది శ్రీయుక్త కట్టమంచి రామలింగారెడ్డి గారిచే
ప్రచురించినది. వెల 0-4-0 పాక్షిక ప్రత్యేకము.

ఆంధ్రవర్ణకళాశాలయము, 7 తంబు శెట్టి పేటి, మదరాసు.

1070

రూపాయలు

లోక ప్రసిద్ధమైన సాలామిసిరి మురబ్బ

బహుమాన
మియ్యబడును.

మీరు బలహీనుడగా నున్నారా? అయితే డి. మన్నాలాల్ గారిచే తయారుచేయబడిన లోకప్రసిద్ధమైన సాలామిసిరి మురబ్బను సేవించండి. దీని సేవించిన యెడల ధాతువుష్టి, రక్తపుష్టి, కీలేషబలము, ఆకలి ఎక్కువ

మొదలయినవి. కలుగును. స్వప్నస్థితియు, ధాతువు మూత్రములలో కలిసిపోవుట, నీగురువు, బహుమూత్ర వ్యాధి, మొదలగునవి మాగును. దీనివలన మంచి గుణము పొందిన ఆనేకులు రంగోల్, పినాంగ్, సిలోన్, ఆఫ్రికా, కలకత్తా, బొంబాయి, మదరాస్, కుప్రాంతములనుండి బహుమానపత్రికలు విశేషముగా పంపియున్నారు. కావలసినవారు ఆర్డర్లపొందుటకు పంపివో బహుమాన పత్రికలు కాపి పంపుచును. ఇది ఆబద్ధమని రుజువుపరచునాటికి వైకనుపచియుండు బహుమానము యియ్యబడును. అట్లు నిరాకరించినచో కోర్టుమాలముగా పొందవచ్చును. పార్శ్వలుగా కొను నప్పుడు "డి. మన్నాలాల్" అని యంతుట చూచి తీసికొనవలయును. అన పాప పత్రిక పార్శ్వలతో పంపబడును. పేజెంబులు కావలసియున్నది.

15 రూపాయల రేట్టి వెల రూ. 2-0-0. కేసాలపురు 1-కి డబ్బాలకు 6 ఆణాలు.

డి. మన్నాలాల్, ఢిల్లీ డైరెక్టులు,

సాలామిసిరి మురబ్బా సెసో. బెంగళూరు సిటి.

(619)

పార్లమెంటు

ఇది శ్రీ కృష్ణాధిని యన నాటకము.
పంతులుగారి చారిత్రాత్మక రంగామునకు మార్గమును చూపినది. ఆంధ్రుని జరివి తీరవలయును. వెల 4 ఆణాలు. ప్రత్యేక పేరు. ఆంధ్రప్రదేశ్ కావ్యాశ్రమము, 7, తంబు శెట్టి పేటి, మదరాసు.

శ్రీ కేశవులయిన గోపాలకృష్ణ గోకతేగారి చ

రంగుల చిత్ర పటము

ప్రతి 1-కి 0-1-0 12 ప్రతులకు 0-9-0.
వి. పి. ఖర్చులు ప్రత్యేకము.
ఆంధ్ర ప్రదేశ్ కావ్యాశ్రమము,
పోస్టు ఖాతా 212 మదరాసు.

ఇంద్రజాల మహేంద్రజాలము.

ఈ అపూర్వ గ్రంథములో జర్మనీ గారిడీ, యోగవృష్టి, కనుకట్టు సభకట్టు, పరకామ సేవకవిత్వ, వాయుసేగ మనోవేగము, సాస్త్రలాభము, ఇంగ్లీషు ఇంద్రజాలము, క్రియాసాధనము, వంశికాశ్రయము, భూతవైద్యము, యంత్రములు, మెరికావారి చిట్టపేకతిమామల, విచిత్రవిద్య విద్యలుగలవు. ఇంతేగాక నునమ్యునియముచేయుట, చికిత్సలోచదువుట, నీళ్లవైద్యనడిచిపోవుట, మామిడిచెట్టును పుట్టించుట, జీవులతో సమాధిపాడుట, నునమ్యును చిలుక యగుట, కెడ్డపులిని చేసి చూపించుట, మనుష్యుని చంపి తిరిగి బ్రతికించుట, శరీరములైన తల కామరత మాటలాడించుట, కండ్లకు గంతలు కట్టుకొని చూడకుండా వస్తువులపేర్లు చెప్పట, భూమిపయన గజము యెత్తున గాలిలో మనుష్యుని నిర్దాధముగా నిల్పుట మొదలగు విచిత్రములు అనేకము లున్నవి.

ఈ గ్రంథమును చదివిన అపూర్వకముగా మేజిక్ చేయగలరు.

డబ్బు సంపాదించుట కని నులభమైన మార్గము.

నెలకు వందలకొలది ద్రవ్యము ఆర్జించుకోగలరు.

ఈ కెడ్డ గ్రంథము అమ్మవడుచున్నది ఈ గ్రంథమును వి. పి. X 15 రూపాయలకు అమ్మబడును. ధర్మభాగ్యు ధారులకు యీ గ్రంథమును రు. 4 ల కే ఇవ్వబడును. ధర్మభాగ్యు దారులనగా తన ధర్మభాగ్యతోపాడ రు. 4 లను యీ క్రింది విలాసమునకు తీసుకొని పుణిగూర్చు చేసి తన పేదను రిజవ్వురు చేయించుకోవలెను. (894-984)

పి. ఆర్ జనార్దనం నాయుడు, ఒంగోలు. (గుంటూరు జిల్లా).

ఆదిపద్మికాన లేక జన్ను

తులం 1 కి రూ. 3-8-0

అమృతాంజనము డి. 6, తంబు శెట్టిపేటి, మదరాసు.

శ్రీమదాంధ్ర బ్రహ్మాండ పురాణము

(పద్య కావ్యము)

వ్యాసమహర్షి విరచితములగు పదమెనిమిది పురాణములలో నిదియొకటి. ప్రపంచమెట్లు పుట్టింది? మలభేరము లేల కలిగి? ఆచారవ్యవహారము లెట్లెట్లుమా? ఈ మొదలగు విషయము లెన్నియో యందు స్పష్టముగ వివరింపబడియున్నవి. గొప్పవారి గ్రంథములైన మంచి యల్లిప్రాయమునిచ్చియున్నది. శ్రీమిగుల నులభము. 900 పుటలు అత్యుత్తమ ప్రతిమాత్రమున్నవి. వెల 5-0-0. కర్నూలు పేటే.

శ్రీమదాంధ్ర లలితోపాఖ్యానము

శ్రీ:— నులభము, మృదుమధురము, భావగర్భితము. 2000 పద్యములుకలవు. మంచికాగితములపై అచ్చు. కాలిక్రైండు ధర రు. 1-8-0. పోస్టుఖర్చులు చేరు.

(26) జనమంచి శేషాద్రిశర్మ

తెలుగుపండితుడు, ముస్లిసిపర్ హైస్కూలు, కడప.

విజ్ఞాన చంద్రికా బుక్కుడీప్, మాంటు రోడ్, మదరాసు.
ఇక్కడ తెలుగు పుస్తకములన్నియు న్యాయమైన వెలకు దొరకును. క్యాటలాగు ఉచితము. డాక్టరు. ఆచంట-లక్ష్మీపతి, బి. ఏ. ఎం. బి. సి. ఎం. (946-887) మేనేజరు.

విరిగిన

[996]

లాపు చిమిటీలు, పీంగాడిపాత్రలు మొదలైన అంటించి యుపయోగించవచ్చును.

"గాస్ సిమెంటు"

వెల బుడ్డి 8 ఆణాలు, అగడజా 2-12 0, డబ్బీ 5-0-0. నూర్ల కొలది పదార్థములకు ఉపయోగబడును.

సూపరింటెండెంట్,

(కరెస్పాండెన్సు స్కూలు)

ఉప్పాపేట, బెంగళూరు సిటి.

అమృతాంజన అవతేహ్యము.
ఈ అవతేహ్యము రక్తమును కుద్రచేసి బలమును కలిగించి భాగ్యశ్రేణులను సోమగును. 219
ఆరోగ్యమును కలుగజేసి ఆయుర్వృద్ధిని యిప్పించును. ప్రస్తుతము శాకాహినులగు అనుభవకమునకు (వాసిన తిసూలు భిక్షు లేదా ఉచితముగా పంపెదము వైద్యశాస్త్ర నూతనకర్ గోపిండ్రి, ఆతంకనిగ్రహ క్షేత్రములకు, 157, బ్రాడ్వే, బుగ్గరాసు.